

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Examensarbete 15 hp – Journalistik

”Hon är min bästa tjejkompis”

*En narrativanalys av
kärlek och genus i Kamratposten*

Författare: Linnea Wedelin

Handledare: Britt-Marie Ringfjord

Examinator: Sara Hamqvist

Termin: HT14

Ämne: Journalistik

Nivå: Kandidat

Abstract

Author: Linnea Wedelin

Title: “She is my best girl friend”. A narrative analysis of love and gender in Kamratposten.

Location: Linnaeus University

Language: Swedish

Number of pages: 61

Kamratposten is a Swedish magazine aimed at youth aged 8-14. They write about almost everything that concerns youth, all the way from dealing with loneliness to animals and celebrities. This study concentrates at how they write about love. With a qualitative narrative analysis of the 12 articles that concerns love from the 2013 issues of Kamratposten, I have tried to answer the questions:

- What narratives about love are being constructed in Kamratposten 2013?
- How do they construct males, females and gender in their articles about love?

What I found was that the hetero normativity, or the heterosexual matrix as Judith Butler calls it, was very strong in the articles. Only 1 out of 12 articles concerned homosexual love and none mentioned other sexual orientations. There is also a strong division with girls and boys, whom are often separated through their relationships as lovers or friends. A girl friend is not the same as a boy friend. This is a narrative about what Yvonne Hirdman (2001) calls the first rule of manliness: A man is not a woman. (s. 48) Besides from that, the gender roles constructed in Kamratposten is not very traditional nor stereotypical, with boys being sensitive and lost and girls being active and experts. On one hand, Kamratposten’s stories about love constructs a traditional picture about love and boys and girls, with heterosexual relationships as the norm, and on the other hand they are telling a story about norm breaking gender roles.

Nyckelord – Key words

Kamratposten, youth magazine, gender, love, narratives, kärlek, barn, ungdomar, genus, könsroll, agendasetting, identitet

Innehåll

1 Syfte och frågeställning	1
2 Bakgrund	3
2.1 Tidningsutbud för barn i Sverige	3
2.2 Kamratposten	3
2.3 Bonniers	4
2.4 Barn och medier (statistik)	4
2.5 Tidigare forskning	5
2.5.1 <i>Kamratposten</i>	5
2.5.2 <i>Rött eller grönt</i>	6
2.5.3 <i>Young people and gendered media messages</i>	7
2.5.4 <i>Jackie</i>	7
2.5.5 <i>Tilltalande bilder</i>	7
3 Teori	9
3.1 Feministisk teori	9
3.1.1 <i>Marxistfeminism</i>	9
3.1.2 <i>Radikalfeminism</i>	9
3.2 Agendasetting	11
3.3 Genus	13
3.3.1 <i>Genus och genussystemet</i>	13
3.3.2 <i>Genuskontraktet</i>	16
3.4 Kodning och avkodning	17
3.5 Giddens reflexiva identitet	18
4 Metod	22
4.1 Metod	22
4.2 Avgränsning och urval	25
4.3 Reflektion kring vetenskapsrådets etiska regler	26
4.4 Urvalsdiskussion	27
4.5 Metoddiskussion	28
5 Empiri och analys	30
5.1 Genomgång av texter	30
5.3 Djupanalys "Jag vill vara nära honom"	31
5.2 Djupanalys "Bäst att pussas hemma"	35
5.4 Djupanalys "Vill helst slippa bli kär"	38
5.5 Djupanalys "Fick tips från en bok"	40
5.6 Djupanalys "Jag frågar rakt ut"	43
6 Tolkning	47
7 Förslag på vidare forskning	54
Referenser	55
Bilagor	I
Bilaga A Exempel på analyschema	I

1 Syfte och frågeställning

Vem är det som tar barnens perspektiv? Vem låter barnens tankar och verklighet vara i fokus och vem är det som tar dem på allvar? I dagens mediesverige finns det inte många medier som odelat riktar sin uppmärksamhet mot barn. I rapporten *Young People and gendered media messages* (2005) påpekar Maria Jacobsson att barn är “underrepresenterade i många genrer” (Jacobsson, 2005, s. 15) i medierna. Hon hänvisar till en studie av Andersson och Odén som visade att barn fick vara med i 7-15 procent av de svenska nyheterna. (ibid. s. 15) Underrepresentation av barn i medierna är något som förekommer över hela världen, menar hon. (ibid. s. 7) Återigen ställer jag frågan om vem som tar barnen på allvar, när de inte får figurera i det som kanske är mest seriöst av allt medieinnehåll, nyheterna.

Kamratposten är en av få svenska tidningar som riktar sig till barn av alla kön, i åldern 8-14 år. Det finns flera andra tidningar som riktar sig till barn, men då oftast med en målgrupp som tydligt är ett kön, till exempel *Julia* och *Glitter*, eller till barn med ett visst fritidsintresse, till exempel *Min Häst* eller fotbollstidningen *Goal Junior*. Kamratpostens läsare är bara barn i en viss ålder.

Media kan påverka vår identitet och hur vi ser på vår identitet.

“Media and communications are a central element of modern life, whilst gender and sexuality remain at the core of how we think about our identities. With the media containing so many images of women and men and messages about men, women and sexuality today, it is highly unlikely that these ideas would have no impact on our own sense of identity.” (Gauntlett, 2008, s. 1)

Samtidigt så kan mediernas uppdrag, enligt regeringens pressutredning 1994, sammanfattas till följande punkter:

1. Information.
2. Granskning.
3. Forum för debatt. (Hadenius, Weibull och Wadbring, 2011, s. 29)

Enligt Pressutredningen 1972 innebar punkten om information att “Massmedierna har betydelse för både medborgares och politikernas information om vad som händer i samhället.” (ibid. s. 28). Kamratposten informerar de unga och genom det kan de ta

ställning medborgare i vårt samhälle. Kamratposten bidrar med information och berättelser som gör att de unga kan forma sin identitet och hur de ser på sig själva. Genom att skapa mening i abstrakta frågor, så som kärlek, torde Kamratposten då kunna forma unga till framtidens medborgare.

Men vad är det för samhällsmedborgare som de då formar? Jag anser att det är av vetenskaplig vikt att ställa sig denna fråga. Jag har valt att avgränsa min studie till journalistiskt material om kärlek, för att jag anser att det är en viktig del av vårt samhälle. Mycket av livet i samhället bygger på kärlek och tvåsamhet, som giftermål, samboskap och barn. Kärleken är en stor del av våra liv, och genom att berätta om kärlek bidrar Kamratposten till att forma barns bild av kärlek och deras identitet. Genom att konstruera bilder av manligt respektive kvinnligt i denna berättelse om kärlek kan de också motarbeta eller bekräfta rådande maktstrukturer i samhället. Med hjälp av bland annat medieinnehållet, och därmed Kamratpostens innehåll om kärlek under 2013, kan barnen forma sina identiteter. Mina frågeställningar är därför av vetenskaplig relevans. Genom sitt demokratiska uppdrag, vad är det för medborgare som Kamratposten formar och vilken bild av kärlek är det Sveriges barn och unga kommer att få ta del av? Är det en bild som bekräftar de rådande normer som finns angående manligt, kvinnligt och sexualitet, eller är det en annan diskurs som formar barnen?

Mina frågeställningar är därför som följer:

- Vilka berättelser om kärlek konstrueras i tidskriften Kamratposten 2013?
- Hur konstruerar de därigenom manligt, kvinnligt och genus i sina artiklar om kärlek?

2 Bakgrund

2.1 Tidningsutbud för barn i Sverige

Uppgifterna i detta kapitel har jag tagit från tidningsåterförsäljaren www.tidningskungen.se, från kategorin som riktar sig till barn. Där valde jag att filtrera bort alla tidningar som inte kommer från Sverige. Tidningarna från Sverige valde jag själv att grovt dela in i tre kategorier: serietidningar, tidningar som riktar sig till barn med ett särskilt fritidsintresse och tidningar som riktar sig till flickor. Serietidningarna domineras, förklarligt nog, av serier och de största delarna av tidningarna består av det i stället för renodlat journalistiskt material. Den andra kategorin domineras av tidningar om fotboll, som *Goal junior*, och hästtidningar, som *Wendy* och *Min häst* men det finns även tidningar om till exempel spel, som *Robot*. Den här kategorin känns lite flytande, eftersom de i regel ganska tydligt läses mest av ett kön (enligt tidningskungen.se:s egna mätningar), fotboll till pojkar och hästtidningar till flickor, och eftersom vissa till viss del kan ta skepnaden av en serietidning. Den tredje kategorin, de som riktar sig till flickor, är dominerade av rosa-lila omslag och ämnen som kändisar, kläder och utseende och relationer. De tidningar som jag har placerat i den här kategorin som inte uttalat riktar sig till tjejer läses enligt tidningskungen.se övervägande av flickor, till exempel *Moviestar planet*. För yngre flickor finns tidningar med ett större fokus på till exempel pyssel och med tydliga förebilder som Disney-figurer eller Barbie. (Tidningskungen, 2014)

2.2 Kamratposten

Kamratposten, även kallad KP, är en av Sveriges största ungdomstidningar med en upplaga på cirka 50 000 exemplar. De riktar sig till barn mellan 8 och 14 år och tidningens chefredaktör skriver att "I tidningen KP kan du läsa om allt som är viktigt i livet; från vänskap och kärlek till sport, nöje, nyheter, djur, idéer och tips, reportage, pyssel, klurigheter och roliga historier." (Kamratposten, 2014) Tidningen är helt fri från reklam, även på sin hemsida, och kan köpas genom prenumeration. (Kamratposten, 2014)

Tidningen startades redan 1892 av lärarinnan Stina Quint då hon tyckte att barn läste för lite. (Kamratposten, 2014, <http://kpwebben.se/Pages/Berattelsen-om-KP/>) För att ge barn, även de som var fattiga, något att läsa började hon ge ut tidningen, till en början

till ett pris på 1 krona och 15 öre per år. Innehållet i Kamratposten har förändrats över åren. När tidningen började produceras av Stina Quint själv präglades innehållet av sagor, pyssel och fakta. På 60-talet blev det accepterat att skriva om sex och annat som tidigare varit tabu. Det var till exempel då som den populära frågespalten om sex och känslor blev ett inslag i tidningen. (ibid.)

2007 tas Kamratposten in i interneteran med den elektroniska plattformen KP-webben, där läsarna kan bli medlemmar. På hemsidan kan läsarna i dag till exempel läsa recensioner, skriva till Kamratposten eller kolla in utvalda artiklar från tidningen. Numera har Kamratposten kompletterat webbplattformen även med en blogg och ett instagramkonto. (Kamratposten, 2014)

2.3 Bonniers

Kamratposten ges ut av Bonniers Tidskrifter. (Kamratposten, 2014) Bonniers Tidskrifter ägs av mediebolaget Bonniers AB och har funnits sedan år 2000. (Gruvö, 2014) Bonniers tidskrifter ger, enligt sin hemsida, ut månadsmagasin, specialtidningar, livsstilsmagasin, veckotidningar och affärspress samt driver bland annat sajter och skapar webbtv. (<http://www.bonniertidskrifter.se/Om-oss/Om-oss/#Verksamhet>) Bland annat ger de ut *Amelia*, *Damernas värld* och *Privata affärer*. Företaget hade 2012 en omsättning på 1,5 miljarder kronor. (Gruvö, 2014)

Bonniers AB är ett stort mediebolag som förutom magasinverksamheten är inblandat i flera branscher. De äger bland annat TV4-gruppen, Dagens Nyheter och Expressen. Inom bokbranschen äger Bonnier AB flertalet företag, flera förlag och nätbokaffären Adlibris. (Persson och Sundin, 2014) "Bonnie AB:s koncernomsättning uppgick 2013 till 26,7 miljarder kronor och antalet anställda till ca 10 100." skriver Persson och Sundin (2014) om företaget.

2.4 Barn och medier (statistik)

Jag har valt att ta del av Nordicoms statistik om barns medieanvändande i rapporten *Young people in the Nordic media culture* (2013). Siffrorna i rapporten kommer från Nordicoms egna undersökningar.

(http://www.nordicom.gu.se/sites/default/files/publikationer-hela-pdf/390_young_people_in_the_nordic_digital_media_culture.pdf)

45 procent av de svenska barnen (9-14 år) hade under 2012 tillgång till en dagstidning hemma. Detta kan jämföras med att 100 procent hade tillgång till en tv och 91 procent till en dator med internetuppkoppling. (Nordicom, 2013, s. 8) 24 procent av flickorna (9-14 år) läste dagligen ett magasin, tryckt eller online, och motsvarande siffra för pojkarna var 13 procent. För dagstidningar, tryckta eller online, var fördelningen jämnare med 31 procent av pojkarna och 29 procent av flickorna. TV var det som drog mest användning bland barnen i åldern 9-14, 90 % av pojkarna och 85 % av flickorna använde internet en vanlig dag. (ibid. s. 11)

En genomsnittlig dag 2012 lade de svenska barnen mellan 9 och 14 år 4 minuter på att läsa magasin, 4 minuter på att läsa en dagstidning och 21 minuter på att läsa en bok. 66 minuter lade de på att se på tv och 73 minuter på internet. Detta av ett totalt medieanvändande på 222 minuter. Motsvarande siffror för barn år 1979/1980 var 10 minuter på magasin, 11 minuter på dagstidning och 27 minuter på att läsa en bok. Totalt 273 minuter per dag. Barnen 1979/1980 i genomsnitt 130 minuter av sin dag på att titta på tv. Något internetanvändande förekom, av förklarliga skäl, inte. (ibid. s. 15)

Statistiken gäller inte för specifikt Kamratposten, men det känns ändå relevant med aktuella siffror som visar på hur mycket barnen i åldern som Kamratposten riktar sig till faktiskt läser. Som tidigare nämnt så har Kamratposten en upplaga på 55 000 exemplar, men hur mycket den egentligen läses är svårt att säga.

2.5 Tidigare forskning

2.5.1 Kamratposten

I kandidatuppsatsen *Modig eller rar, vad sa far: En studie om Kamratpostens framställning av flickors och pojkars fritid* (2010) undersöks genom en kvalitativ innehållsanalys hur Kamratposten representerar flickors respektive pojkars fritid. Författarna kommer i sin analys fram till att det finns spår av en könssyn från 1700-talet i Kamratposten, där flickorna rör sig i privata sfärer och pojkar i den offentliga. Pojkarna förknippas till exempel med handling texterna som analyserats. (Block och Johansson, 2010)

Kandidatuppsatsen *En kompis i brevlådan En kvantitativ studie om flickor och pojkar i Kamratposten under 1993 och 2013* undersöker mer allmänt hur Kamratposten skildrar

flickor och pojkar. Författarnas analys visade att könsfördelningen i tidningen var jämn, att artiklarna var skrivna på ett könsneutralt sätt och att få stereotyper beskrevs.

(Magnusson och Tranlöv, 2014)

I mastersuppsatsen *Den präktiga flickan: Normreproduktion i Kamratposten med fokus på flickor* analyseras en artikelserie i Kamratposten med fokus på flickorna. Författaren fann att Kamratposten i artikelserien upprätthöll en stereotyp bild av flickor som lugna och tillbakadragna, men påpekar att detta bara gäller just denna del av tidningen. (Hoier, 2011, s. 45)

2.5.2 Rött eller grönt

I doktorsavhandlingen *Rött eller grönt? Flicka blir kvinna och pojke blir man i B-Wahlströms ungdomsböcker 1914-1944* studerar Marika Andræ hur genus och kön konstruerades i B. Wahlströms ungdomsböcker. Hon fann skillnader både i att böckerna delades upp efter kön och i innehållet. (Andræ, 2001, s. 314) I de äldre böckerna som handlade om att utvecklas från flicka till kvinna så fanns en klar hierarki mellan pojkar och flickor, där de sistnämnda var lägre stående än pojkarna. (Ibid. s. 102) Pojkar skulle ha energi och tog central plats medan flickorna "[...]förväntas stå bakom en man[...]" (ibid. s. 103)

För flickor målar böckerna upp en bild där familjen är viktig och heterosexuella relationer likaså. Hon ska ta hand om. (ibid. s. 243, 245.) Pojkarna formas efter ideal om äventyrare och gentlemän. Han ska växa upp till en man med makt, styrka och moral (en idealtyp.) Pojken kommer i framtiden att umgås med män och tas om hand av kvinnan. (ibid. s. 244-245) "I den borgerliga familjen möts alltså flickan som lärt sig att bli en omhändertagande moder och pojken som lärt sig att bli en ansvarsfull samhällsmedborgare. Tillsammans bildar de ett komplementäktenskap som fungerar som ett samhällsfundament." (ibid. s. 245) Ett tema som återkommer i Yvonne Hirdmans teorier om genuskontraktet. Deras egenskaper passar ihop och kompletterar varandra. (ibid. s. 246)

Könskonstruktionen ger också olikheter i de narrativa mönstren menar Andræ. (2001, s. 247) Två genrer av pojk- respektive flickböcker med liknande tema, "att komma ut i världen", hade skillnader i både mål och hur de tar sig till målet. Pojkar är äventyrliga

och ska hitta sin plats och lösa konflikter. Flickor ska anpassa sig till andra och till normer, även om de tidigare försökt att bryta mot dessa normer. (ibid. s. 248)

2.5.3 Young people and gendered media messages

Rapporten *Young people and gendered media messages* av Maria Jacobson, sammanfattas en del av forskningen kring effekter av stereotypa framställningar av kön i medier. Jacobson skriver att forskare är överens om att media påverkar konsumenters beteenden, men att barn inte ses på som helt passiva mottagare av budskap. (Jacobsson, 2005, s. 31) Den stereotypa manligheten i medierna framställs ofta med teman som aggressivitet, coolhet och makt. (ibid. s. 25) Kvinnor ska däremot ta hand om och bry sig om sitt utseende. (ibid. s. 39) Kvinnan ska vara ung, vacker och hårlös. (ibid. s. 20) Jacobson refererar till forskning som visar på att mer tv-tittande leder till tankar kring arbeten och aktiviteter som är mer könsstereotypiska. (ibid. s. 32) Studier av huruvida media påverkar användarnas val av aktiviteter och yrken menar Jacobson inte har gett några tydliga resultat. En studie har dock indikerat att mer medieanvändning leder till att man till en större grad föredrar traditionella aktiviteter. (ibid. s. 33-34) Även studier där barn blivit exponerade för traditionella respektive otraditionella bilder har visat på ändrat beteende, där de traditionella bilderna ledde till att flickorna till en högre grad drogs till så kallade "flickleksaker" (ibid. s. 34)

2.5.4 Jackie

Liesbeth van Zoonen refererar i *Feminist Media studies* (2004) till Angels McRobbies studie av den brittiska tonårstidningen Jackie. Tidningen är visserligen inte en direkt motsvarighet till Kamratposten, men är också en tidning som riktar sig till en ung publik. Dessutom är mitt tema, romantisk kärlek, viktigt. I *Jackie* fann McRobbie ett tema som sa att flickor är snälla och lugna och ska ha som mål att få fatt i en kille. Killarna däremot, framställs i tidningen Jackie som "[...]irresistable charmers, tousled scatterbrains, sensitive artists or wild but sexy delinquents." (Van Zoonen, 2004, s. 25) Bilden som skapas är att heterosexuell romans är väldigt viktig, och tidningen skiljer på kvinnliga och manliga egenskaper. (Van Zoonen, 2004, s. 26)

2.5.5 Tilltalande bilder

Från Anja Hirdmans *Tilltalande bilder* har jag hittat flera värdefulla synvinklar. Hon menar att ett personligt tilltal i veckotidningar, ett tema som personifieras av riktiga

människor, gör att tidningen får ett band och en närhet till publiken. Det personliga kan till exempel framföras i form av material om relationer och sexualitet. "Med det personliga perspektivet etablerar veckopressen en (nära) kontakt till publiken med det som sägs och visas." (Hirdman, 2001, s. 18) Relationen till publiken har också en relevans för genus eftersom tidningarna talar till en tänkt publik och därför anpassar sitt tilltal efter vilket kön denna publik tänks ha. Dessutom blir de sin publik. "De utger sig för att så att säga förkroppsliga sina publik. Fib aktuellt är mannen som talar med andra män och Veckorevyn är kvinnan som talar med andra kvinnor." (ibid. s. 19) Detta perspektiv är intressant för Kamratposten eftersom de genomgående använder sig av personliga historier från barn i sina artiklar. Det är inte vuxna som pratar om barns liv, utan det är barn som får berätta sina egna historier. Detta torde då skapa en närmare relation mellan Kamratposten och deras publik.

Hirdman har i sin studie undersökt konstruktionen av genus i Veckorevyn och Fib Aktuellt. 1965 finner hon att kärlek, den mellan man och kvinna, är viktig i den förstnämnda tidningen. (ibid. s. 58) Kändisar får berätta sina historier om kärlek och i dessa blir oftast mannen central. (ibid. s. 59) Mannens centrala position är genomgående i tidningen. För kvinnorna handlar livet om att vänta på den rätte mannen och hennes kall är att hitta en man, "Det är kring honom tankarna kretsar såväl i artiklar och reportage som i mode, noveller och annonsmaterial." (ibid. s. 66) Till och med i material om kvinnornas yrkesliv blir jakten på en man central. (ibid. s. 68) I frågespalterna ges svar som hintar att ett dåligt uppträdande hos en man egentligen är kvinnans fel. (ibid. s. 74) Mannen är, till skillnad från kvinnan, full av äventyr, spänning och tuffhet. Han behöver inte anpassas och han är överordnad kvinnan (om han inte är en så kallad "toffelhjälte".) (ibid. s. 75-77) Detta, menar Hirdman, bidrar till att skapa en genusordning "baserad på bekräftandet och upprätthållandet av en maskulin överstatus." (ibid. s. 79) där tidningen manar till ordning mellan könen. (ibid.) Värt att notera anser jag är att dessa tidningar är från 1965 och därmed en helt annan tid än Kamratposten 2013. Dagens samhälle ser, på många sätt, helt annorlunda ut. Dessutom består publiken av ett kön i en högre ålder än Kamratpostens målgrupp. Dock tycker jag att studien är relevant för mig eftersom Hirdman hade en liknande frågeställning. Hur konstrueras genus i en viss tidning? Kamratposten har också en tänkt publik som de anpassar sig efter och kärleken, som är det centrala i den här årgången för Veckorevyn, är viktig i min analys.

3 Teori

3.1 Feministisk teori

Jag har valt att i min studie utgå ifrån teorier om feminismen och genus. Den feministiska forskningen är, precis som journalistiken, tvärvetenskaplig. Det finns olika sätt att se på feminismen och den feministiska forskningen. Kortfattat kan man sammanfatta det till Marxistfeminism, radikalfeminism, socialistisk feminism, liberal feminism och postmodern feminism/queerfeminism. Jag anser att det är relevant att vara medveten om olika typer av teorier, mer eller mindre radikala. Även om alla tankar inte kan appliceras på Kamratposten så anser jag det vara viktigt med olika perspektiv på maktfördelningen mellan män och kvinnor i samhället. Min utgångspunkt i analysen är hur medierna spelar roll i upprätthållandet av de system som de feministiska teoretikerna beskriver.

3.1.1 Marxistfeminism

Den marxistfeministiska forskningen utgår ifrån idén om det kapitalistiska samhället och anser att det är kapitalismen som är skyldig till förtrycket av kvinnorna. Kapitalismen undertrycker arbetarklassen och därmed också kvinnorna, som anses lida under ett dubbelt förtryck (under förtrycket från både kapitalismen och patriarkatet). (Ljung i Månsson, 2010, s. 226) Kapitalismen kräver dessutom att kvinnorna ska vara hemma och ta hand om hushållet, utföra obetalt arbete och därmed spara pengar till de som har makten. (Ibid, s. 226) Som Yvonne Hirdman uttrycker det om när kvinnor började användas som arbetskraft i fabriker: "De fick två herrar att tjäna." (Hirdman, 2001, s. 103)

3.1.2 Radikalfeminism

Radikalfeministiska teoretiker anser, till skillnad från den marxistfeministiska, att kvinnoförtrycket inte bottnar i kapitalismen utan att det har funnits mycket längre än så. Samhället är uppbyggt på ett maktförhållande där männen har kontrollen över kvinnorna och därmed står över dem. Radikalfeminister anser att vi lever i ett så kallat patriarkat som männen kan utnyttja och som drabbar kvinnorna negativt. (Ljung i Månson, 2010, s. 227)

En stor del av den radikalfeministiska analysen är, enligt Ljung, den sexuella aspekten av män och kvinnor. Genom sexualiteten har män kunnat kontrollera kvinnors kroppar och sexuellt våld så som våldtäkt är ett uttryck för den överordnad och makt som männen har över kvinnorna. (Ljung, 2010, s. 228) Heterosexualiteten och heteronormen, något som jag anser är extra intressant för min analys, bidrar enligt vissa radikalfeministiska forskare till kvinnors underordnad. Ljung (2010) hänvisar till exempel till MacKinnon (1979) som menar att heterosexualiteten är en institution i samhället som inte bara gör att männen får makt över kvinnorna, utan som även kan leda till skillnader mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden. (ibid. s. 229)

Till heterosexualiteten och sexualiteten kopplas de biologiska skillnaderna mellan könen. Ljung hänvisar till Firestone (1970) som, som Ljung formulerar det, anser att “[...]den biologiska skillnaden mellan könen måste elimineras om patriarkatet ska försvinna. Den kvinnliga biologin var i ett historiskt perspektiv enbart förenad med smärta och elände.” (ibid. s. 228) Den kvinnliga biologin kan användas för att uttrycka makt, till exempel genom sexualitet. Även Yvonne Hirdman vidrör liknande teman. Kvinnan har, enligt henne, genom historien reducerats till en kropp, köttet, något som är närmare naturen än vad mannen är. Han ses som i stället har setts som något kulturellt och intelligent. (Hirdman, 2001, s.48) Kvinnors förmåga att föda barn, det vill säga hennes kropp och biologi, har setts som något naturligt, menar Hirdman. (ibid. s. 81) Den så kallade naturliga ordningen, där kvinnors biologi gör att de föder barn, har använts som ett skäl som legitimerar deras plats i hemmet och sociala status som sämre än männen. (ibid. s. 82) Heterosexualitet och de relationer som den frambringat har alltså setts som ett uttryck för förtrycket mot kvinnor och ännu en plats där mannen kan ta makten ifrån kvinnan. Barnafödande, och de problem som det enligt radikalfeminister leder till, kan ses som ett av de uttryck som heterosexualiteten tar och en av de konsekvenser som kommer av detta.

Dessa normer kring heterosexualitet får självklart mening bland annat via media och journalistik. Det uttrycks i filmer, i artiklar och i andra journalistiska produkter där det tas för givet att heterosexualitet är en självklarhet. Dessa normer inom journalistiken bygger på de föreställningar som vi som individer och samhället har om män, kvinnor och deras relationer. Enligt de radikalfeministiska teorierna bidrar normerna och föreställningarna till kvinnans underordnad, och genom det bidrar även journalisterna

och journalistiken till kvinnans underordnad genom att föra vidare dessa normer, Kamratposten inte undantagen.

Fler feministiska teorier är socialistisk feminism, liberal feminism och postmodern feminism/queerfeminism. Socialistisk feminism utgår från en tvåsystemsteori, där man kombinerar marxistisk feminism och radikalfeminism. Enligt tvåsystemteorin består förtrycket mot kvinnor i en kombination av ett kapitalistiskt förtryck och förtryck från ett patriarkat. (Ljung i Månson, 2010, s. 229) Den liberala feminismen utgår från den liberala ideologin. Den postmoderna feminismen kritiserade det fokus på vita medelklasskvinnor som många feminister hade, dolt under ett sken av att teorierna skulle gälla för alla kvinnor. (ibid. s. 251) Queerfeminism kommer jag beröra i kapitlet om genus och genussystemet. Det som jag tycker är mest intressant för min analys är dock radikalfeminismen. Som sagt kan den tyckas vara extrem, men den förtydligar hur förtryck mot kvinnor kan se ut och fokuserar bland annat på sexualitet och heterosexualitet. Kapitalets förtryck tror jag inte kommer till uttryck i Kamratpostens texter om kärlek och därför är varken marxistisk feminism och socialfeminism särskilt intressant.

3.2 Agendasetting

Agendasetting handlar om att medierna deltar i ett sättande av agenda i vårt samhälle. Genom detta berättar de för publiken (som konsumerar journalistik) vad som är viktiga ämnen. (Coleman, McCombs, Shaw och Weaver, s. 147) Agendasettingen kan delas upp i två nivåer. Den första nivån innebär helt enkelt att medierna berättar för publiken vad de ska tänka om. I Kamratpostens fall kan detta till exempel vara kärlek, vänskap eller en populär artist. Den andra nivån kallas för attribute agendasetting. På den här nivån berättar medierna inte bara om ämnen, utan sätter även attribut till dessa. (Coleman, McCombs, Shaw och Weaver, s. 149-150) Detta innebär att journalisterna även påverkar vad vi som publik tänker om ett visst ämne.

Det är relevant att fundera om medier och journalister sätter publikens agenda eller om det är vice versa. Studier av bland annat Shaw och McCombs har visat att publikens agenda påverkas av medierna mer än det motsatta (Coleman, McCombs, Shaw och Weaver, s. 148) Studier har visat på att agendasetting faktiskt kan påverka människors beteende. Bland annat en amerikansk studie av hur medier rapporterade om våld på ett

universitet gav ett resultat som indikerade att journalistik kan påverka människors beteende. (Coleman, McCombs, Shaw och Weaver, s. 151)

Beroende på vad publiken har för behov, kan effekterna av journalistiken bli både svagare och starkare. Om du känner att mediers rapportering inte är relevant för dig, påverkar det dig antagligen inte särskilt mycket. Har du personlig erfarenhet, eller känner att du redan har tillräckligt med information om ett ämne, är effekterna också mindre. (Coleman, McCombs, Shaw och Weaver, s. 152) Beroende på vilken utgångspunkt du själv har, i vilken kontext och situation du är i, kan mediernas agendasetting därför ha olika konsekvenser/påverkan. Detta kan jämföras med Stuart Halls teorier om kodning och avkodning. Beroende på till exempel vilken kontext du är i, avkodar du mediernas budskap olika. Även huruvida du känner att ett budskap är normalt eller inte kan, enligt Hall, påverka hur du tar till dig budskapet. Detta, menar Gauntlett, kan i genusstudier användas genom att se vilka genusidentiteter som framställs som normala eller naturliga. (Gauntlett, 2008, s. 30)

Kamratpostens publik, barn, torde tycka att det är både relevant och känna ett behov med artiklar om kärlek. Kärlek och relationer människor emellan är någonting spännande och de flesta barn har inte hunnit få särskilt mycket erfarenhet på området. Vad Kamratposten skriver om ämnet kärlek, andra nivån av agendasettingen, borde enligt dessa teorier därför kunna ha påverkan. Den bilden av kärlek som Kamratpostens journalister målar upp i artiklarna ger Kamratpostens publik information om hur de ska tänka om kärlek. Framställer de dessutom vissa läggningar eller genusidentiteter som mer normala än andra, och barnen så att säga köper detta, kan dessa identiteter ses som mer normala och självklara hos publiken.

Sätter medierna agendan så ingår självklart Kamratposten där. Beroende på hur mycket och vad Kamratposten skriver om kärlek, får läsarna i olika grad höra att de ska tänka om kärlek och vad de ska tänka om det. Journalisterna på Kamratposten väljer vilka frågor och aspekter av kärlek som är viktiga och presenterar därmed också en agenda. Frågan om relevans och egen erfarenhet tycker jag är extra viktig i frågan om Kamratposten och kärlek. Kärlek är ett ämne som många unga tänker på och som de tar på allvar. Det handlar om starka känslor och det borde därför, anser jag, även kännas väldigt relevanta. Den personliga erfarenheten är därmed inte särskilt stor för många

barn. De kanske har varit ihop med någon eller varit kär men har fortfarande många frågor. Om agendasettingen har starkare effekter om publiken saknar relevant information och egen erfarenhet, torde Kamratpostens artiklar om kärlek ha stor påverkan.

3.3 Genus

3.3.1 Genus och genussystemet

Genus är en del av hur vi konstruerar oss själva och andra, och är därför högst relevant i min studie. Jag undersöker hur Kamratposten konstruerar kvinnligt och manligt i sina artiklar om kärlek, och syftar självklart inte på rena könsdelar. Därför är begreppet genus relevant för min analys.

Genus handlar om hur människor blir män och kvinnor. (Hirdman, 2001, s. 11). I stället för att se till det biologiska, det vill säga de konkreta könsdelarna, ser man när det kommer till genus till det sociala könet och hur det *konstruerar* hur man är. Många delar av vårt liv formar vårt genus. I Nationalencyklopedin (2014) sammanfattar Hirdman och Manns genus som ett begrepp "(...)som används för att förstå och urskilja de föreställningar, idéer och handlingar som sammantagna formar människors sociala kön." (Hirdman och Manns, 2014) Genus kan till exempel handla om att pojkar automatiskt ses som mer livliga och tuffa medan flickor ses som timida, lugna och tysta. Genus genomsyrar våra liv.

Begreppet har använts som en vidareutveckling av begreppet könsroll, ett begrepp som Yvonne Hirdman (2001) kritiserar. Både att kalla det för könsroll och socialt kön, menar hon, indikerar att det är "[...] något man i princip borde kunna göra sig fri från." (Hirdman, 2001, s. 51) Spelar man en roll borde man kunna sluta spela en roll, men så enkelt är det inte med genus, anser Hirdman (ibid. s. 51).

Hirdman (2001) menar också att könsrollen är för starkt bunden till det så kallade biologiska könet, ens kropp. Det biologiska könet dikterar ens könsroll och detta kan sedan anses vara den totala produkt som ens kön består av. (ibid. s. 13) Genus används i stället för att förstå att den totala produkten, könet, inte kan delas upp i två delar. "Med genustänkande vägrar man acceptera 1 och 1 som någonsin reellt och ensamt existerande. Det finns inte säger man. *Det finns bara ett 2.*" (ibid. s. 14)

Det kan man jämföra med Judith Butlers modell "den heterosexuella matrisen", som David Gauntlett presenterar såhär: "Du har ett kön (man eller kvinna)... på vilket kulturen bygger ett stabilt genus (manligt eller kvinnligt)... vilket bestämmer ditt begär (mot det motsatta könet)" (Gauntlett, 2008, s. 148). Denna matris vill Butler radera för att i stället se på det hela såhär (som Gauntlett formulerar det) : "Du har en kropp. Du kan ha en identitet. Du kan ha begär." (ibid. s. 149) Jaget delas upp i flera delar, som inte automatiskt leder till en given annan del. 1 + 1 blir inte nödvändigtvis 2. 1 och 1 och 1 kan finnas oberoende av varandra, eller inte finnas alls. Butlers matris kom, enligt Gauntlett, till som kritik mot feminister som kategoriserade kvinnor som en grupp där alla var lika och hade liknande egenskaper (det vill säga att det biologiska könet automatiskt skulle leda till till exempel vissa sociala egenskaper). (ibid. s. 148) Hennes bok *Gender Trouble* stod till grund för den så kallade queer-teorin. (ibid. s. 145) I framtagandet av queer-teorin har Butler inspirerats av Foucault, skriver David Gauntlett. (2008, s. 147) Genus är bara en diskurs, menar Butler. Identiteten, det inre jaget, är egentligen ingenting som finns på riktigt. Den skapas av det vi säger om den och hur vi säger det. (ibid. s. 147) Vår genusidentitet är blott ett uppträdande utan något egentligt stoff bakom hur vi beter oss. "Butler is here saying that we do not have a gender identity which informs our behavior; on the contrary, that behavior is all that our gender is." skriver David Gauntlett om Butlers teorier. (2008, s. 150) Vi har alltså en identitet som vi kan förändra genom att tala om den på ett annorlunda sätt.

Butler menar, enligt Gauntlett, att vår genusidentitet egentligen är inget mer än en konstruktion som vi har byggt genom att projicera olika typer av egenskaper på män och kvinnor. Detta bygger i sin tur på grunden av att skilja män och kvinnor åt (ibid. s. 147). De olika sorters uppträdande som vår genusidentitet består av reproduceras av medierna och vissa framstår därför som bättre och mer eftertraktade även om dessa kan ändras. (Gauntlett, 2008, s. 151) Butler menar att så kallat Gender Trouble (Genustrubbel), bestående av att människor uppträder med andra genusidentiteter än de som är normen, skulle kunna ändra dagens system av genusidentiteter. (Gauntlett, 2008, s. 151) Det känns relevant för min undersökning. Butlers idéer innebär att samhället, och journalistiken som en del av det, kan påverka rådande maktordning, normer och strukturer genom att framställa andra diskurser om identiteter. Journalistiken och journalister kan erbjuda berättelser om till exempel andra genusidentiteter eller

sexualiteter än de som är normen. Genom att berätta om andra identiteter än den som det heterosexuella matrisen presenterar kan också normerna förändras. Journalistiken har en möjlighet att forma om normer, men frågan är dock om de gör det. Journalister är trots allt även de en del av samhället, medborgare som alla andra, som är påverkade av rådande maktordning, strukturer och normer. De ger sin bild av samhället och den behöver nödvändigtvis inte vara en normbrytande bild.

Jag tycker att Butlers teorier är intressanta att använda. Om genusidentiteter blott är diskurs och är något som man kan förändra torde Kamratpostens berättelser om genus kunna påverka ungas identitetsskapande. Dessutom borde sättet Kamratposten skriver om kön, det vill säga deras diskurs, kunna utmana och bidra till förändring av rådande maktförhållanden mellan könen.

Genussystemet och manligheten underbyggs enligt Yvonne Hirdman av två lagar. Den första handlar om könets åtskillnad. En man är inte en kvinna. (ibid. s. 48) Här kan man se på mannen och kvinnan genom formeln A-B, som två olika. Kvinnan är kött, blod, natur, en kropp. Mannen är ande, själ, tankar och kultur. (ibid. s. 48) Han har förstånd och är stark. (ibid. s. 50). Enligt Hirdman kunde den första lagen leda till att män fick kontrollera sina kroppar, spåka dem (ibid. s. 52), för att inte bli kvinnliga (en sämre version av honom själv) (ibid. s. 53), och därmed bryta mot den första lagen.

Den andra lagen består i att manligheten och mannen är norm. (ibid. s. 62) Hirdman menar att mannen historiskt i vårt samhälle har setts som norm och som den som är människa. Sjukvård har utformats efter män och det är män som har setts som en slags grundtyp. Det är från männens perspektiv som världen har setts och beskrivits. "(...) det mänskliga förhåller sig till det kvinnliga" (s. 63)

Även för genusbegreppet i stort har journalistiken relevans, och genusbegreppet har relevans för journalistiken. Hur konstruerar journalisterna kön? Skriver de om genus så att det stämmer med de gängse föreställningarna om kön och genus i samhället, eller försöker man att bryta mot dessa föreställningar och stereotyper? Eftersom genus är en samlad bild av alla dessa föreställningar, och journalister och media är en del av samhället, ska den bild av genus som målas upp i media räknas in i genusbegreppet. För att återgå till Nationalencyklopedins definition av genus, ett begrepp "(...)som används

för att förstå och urskilja de föreställningar, idéer och handlingar som sammantagna formar människors sociala kön.” (*Nationalencyklopedin* genus, www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/genus hämtad 2014-12-15). Mediers handlingar och idéer torde forma människors sociala kön och är en del av de genus-idéer som är norm. Bekräftar medierna manlighetens två regler? Genom att skildra historier som urskiljer män och kvinnor från varandra, eller berätta historier ur framförallt mäns perspektiv, underbygger journalistiken genussystemet som bygger på mannens överordning och kvinnans underordning.

3.3.2 Genuskontraktet

Jag har valt att i min analys använda mig av Yvonne Hirdmans teori om genuskontrakt. Jag anser att den på ett tydligt sätt visar hur strukturer i samhället kan tänkas se ut. Jag är intresserad av relationer och hur manligt och kvinnligt konstrueras. Därför tycker jag att denna teori om maktförhållande mellan män och kvinnor är av stor vikt.

Med genuskontraktet menas att ett kontrakt, ett bildligt sådant, finns mellan män och kvinnor i vårt samhälle, ett kontrakt där männen är överordnade kvinnor. Det är en slags tyst överenskommelse, där kvinnan till en större del än mannen förpassas till hemmet medan han sköter det yrkesmässiga arbetet och tjänar pengar, kvinnan blir omhändertagen av mannen. (Hirdman, 2001, s. 80, s. 85) Mannen tar hand om kvinnan ekonomiskt, försörjer henne, medan kvinnan tar hand om mannen genom att sköta hushåll och mat. Båda bidrar på olika sätt i den här överenskommelsen men hela affären präglas av att mannen är överordnad kvinnan. (ibid. s. 86)

Genuskontrakten har sett olika ut i olika tider och har förts ner generation till generation, men innehåller bestämmelser om hur könen ska agera i samförstånd. Kontrakten säger vem som får göra eller säga vad. Vilka platser man får vara på eller vilka arbeten man får utföra. (Hirdman, 2001, s. 54) Genuskontrakten är alltså inte bara en fråga om makt, utan också bestämmelser om i vilka områden man får röra sig som man respektive kvinna. Gråzonerna däremellan, menar Hirdman, är platser där konflikter kan uppstå. Genuskoreografi kallar hon att försöka ta sig utanför de områden som genuskontrakten satt upp för respektive kön. (Hirdman, 2001, s. 54) "Vi kan kalla det för en genuskoreografi, det spel/liv/lek/drama/dans mellan könen som ständigt pågår: hur långt kan kontraktets gränser sträckas?" (s. 54-55) Traditionellt har det dock,

menar Hirdman (2001), varit mer accepterat för kvinnor att ta steget utanför sin zon och bli mer "manliga". Att män antar mer kvinnliga attribut däremot är inte lika självklart positivt. (s. 66-67)

Vad gör egentligen journalistiken för upprätthållandet av ett genuskontrakt? Om journalistiken bekräftar detta genuskontrakt som någonting som är rätt och riktigt befäster de också de maktstrukturer som råder i vårt samhälle. Skulle de däremot berätta om en annan bild av hur män och kvinnor samverkar, något som inte följer det stereotypa genuskontraktet, kan det tolkas som att de försöker motarbeta, radera, dessa strukturer. Journalistiken, och därigenom det arbete som journalisterna på Kamratposten utför, bygger på föreställningar vi har i samhället (eftersom även journalisterna är en del av detta samhälle). Berättas det om kärlek som bygger på det genuskontrakt som Hirdman beskriver så är det som fortsätter det dessutom att befästas som den sanna bilden och för dessa föreställningar vidare. Likt de berättelser som Hirdman (2001) menar ända sedan bibelns dagar har berättat om genuskontraktet (s. 85), kan dagens journalistik föra fram dess budskap och konstruera kön och maktordningar i vår kultur.

3.4 Kodning och avkodning

Stuart Halls teorier om encoding och decoding, eller kodning och avkodning som jag för den språkliga enkelhetens skull väljer att kalla det, handlar om att skapa mening och ett budskap i medieinnehållet. Hans modell går ut på att medieproducenterna skapar en mening/ett budskap i det medieinnehåll de skapar. Detta produceras i deras kontext och utifrån deras förutsättningar. De kodar medieinnehållet. Det blir sedan en produkt, en diskurs, som mediekonsumenterna får att tillgå. (van Zoonen, 2004, s. 8)

Mediekonsumenterna tar enligt Halls teorier dock inte direkt upp medieproducenternas konstruerade mening, utan skapar en annan mening och ett budskap från det som de har konsumerat. De avkodar medieinnehållet, berättar Gauntlett (2008). (s. 30) Det innebär att mediekonsumenterna, enligt Hall, inte bara är passiva svampar som suger upp medieproducenternas tänkta budskap, utan tolkar och förstår innehållet utifrån deras egna förutsättningar och deras kontext. (ibid. s. 30) Stuart Hall betonar alltså inte meningsskapande bara från en sida, utan påpekar att det tolkas och förstås både från medieproducenter och från mediekonsumenterna. (ibid. s. 30) Mediekonsumenterna är också aktiva i meningsskapandet av journalistiken och medierna. Journalister kan välja

att konstruera och koda en viss mening i innehållet, och när journalistiken sedan konsumeras av publiken så använder de det journalistiska materialet för att skapa, avkoda, sin egen mening.

Detta kan man koppla till mitt ämne genom att tänka sig att Kamratposten kodar ett budskap i sina berättelser om kärlek. Journalisterna på Kamratposten berättar det på ett visst sätt och konstruerar därför en mening och ett budskap i sitt material. Vilken berättelse är det de försöker berätta? Till exempel kan de tänkas försöka koda in vissa sexuella läggningar som normala medan andra som annorlunda. Läsarna kommer sedan att tolka och förstå detta material om kärlek och skapa sig en egen uppfattning om vad budskapet är. Kanske får de en helt annan bild av kärlek än den som Kamratposten ville få fram. Utifrån vad som avkodas, kan detta sedan användas på olika vis av läsarna. Kamratposten kan koda ett visst budskap men eftersom publiken inte är passiva svampar som suger upp budskap så kan deras tolkning bli en helt annan. Även de är aktiva i sitt eget meningsbyggande.

Det är viktigt att betona att även journalistiken och Kamratpostens journalister är en del av samhället, som avkodar budskap och använder sig av rådande normer och maktordningar när de kodar det de vill säga. De står inte fristående och opåverkade, utan anpassas också efter vad de tolkar, förstår och avkodar av samhället. Detta kan till exempel ta sig uttryck genom att de vidarebefordrar, kodar in, de normer kring genus och sexualitet som råder i samhället och därmed bekräftar dem ännu mer.

3.5 Giddens reflexiva identitet

Jag har i min analys valt att utgå ifrån Anthony Giddens teorier angående identitetsbildande och reflexivitet. Om vi, med hjälp av bland annat medier och journalistik, kan forma vår identitet kan man anta att även Kamratposten kan bidra till att forma sina läsares identitet. Utgår jag från detta är min analys mer relevant. Är identiteten något statiskt, något som inte kan formas av journalistik, frågar jag mig vad det spelar för roll hur Kamratposten berättar om kärlek. Jag har valt att utgå från David Gauntletts kapitel om Giddens i boken *Media, gender and identity* (2008) eftersom han har ett tydligt fokus på genus, liksom jag.

Giddens menar, enligt Gauntlett (2008), att tiden vi lever i nu inte är en modernitet, utan en tid mellan ett mer traditionsbundet samhälle och en modernitet. I det traditionsbundna samhället fanns fasta, bestämda roller som människor kunde få och genom dessa spela i sina liv. (Gauntlett, 2008, s. 104) I det samhälle vi lever i nu, som arbetar sig från ett traditionsbundet samhälle till en modernitet, finns det däremot betydligt fler möjligheter att bilda oss en uppfattning om oss själva och vad vi är. I stället för att göra saker för att traditionen säger så, så reflekterar vi över våra roller och vad vi egentligen är för några. (ibid. s. 105) Detta kallar Giddens, enligt Gauntlett (2008), för reflexivitet, och det är ett drag som är en del av det posttraditionella samhället. (ibid. s. 107)

Giddens intresserar sig för hur makrostrukturerna (till exempel lagar, politiska strukturer, media, övergripande normer) samverkar med mikrostrukturerna (enskilda individer och deras handlande) i samhället, menar Gauntlett (2008). Förändringar på makronivå kan påverka hur vi agerar på mikronivå, vilket i sin tur kan påverka ännu mer förändringar på makronivå, och så fortsätter det. (ibid. s. 106) Medier och journalister, till exempel de på Kamratposten, är en del av makronivån och påverkar alltså mikrostrukturer i samhället och hur vi som individer agerar.

I vårt samhälle, där vi drar oss bort från de roller som traditionen format åt oss, får vi större och större möjlighet att forma vår identitet själva, att ha en reflexiv identitet. Denna process, där vi konstruerar oss själva och skapar mening i våra liv, är ett pågående projekt och innebär att vi skapar ett narrativ om vårt liv och vårt jag. (ibid. s. 107-108) Detta kan vi sedan underbygga med hjälp av till exempel livsstilsval och "prylar" som exemplifierar vår identitet.

Medier och journalistik spelar en stor roll i hur vi skapar vår identitet, menar Giddens. Till exempel anser han att reflexiviteten kring identiteten startade när en viss typ av romantiskt narrativ blev vanligare i litteraturen. I stället för ett praktiskt äktenskap så blev den sanna kärleken ett viktigt motiv, som också fick oss att börja söka efter en relation som ska vara ren, sann och kärleksfull. (ibid. s. 115) Medierna ger likt självhjälpböcker oss råd om hur vi ska leva, till exempel om vad som är en "god relation". (Gauntlett, s. 117) I dagens samhälle är det även ett ökad fokus på sexualitet. Detta, berättar Gauntlett, menar Giddens beror bland annat på att makrostrukturer i

samhället, som förändrade normer och regler kring preventivmedel, gjorde det mer accepterat att ha sex inte bara för fortplantningens skull. (ibid. s. 116) Detta gjorde dels att det blev mer accepterat med andra sexuella läggningar än heterosexualitet, men också utforskande av mer avancerade sexuella principer. Ökat fokus på sexualitet leder till mer material om sexualitet i medierna. (ibid. s. 116-117) Detta torde bidra med mer material för publiken att ta hänsyn till i formandet av sin sexualitet, det vill säga sin reflexiva identitet. Återigen makronivåer och mikronivåer i samverkan.

Idéerna om hur medier och journalistik kan bidra i vårt formande av identiteten, särskilt med hjälp av narrativ om romantik och sexualitet, är extra viktiga. Kamratposten är säkerligen en stor del av deras läsares mediekonsumtion. De berättelser och narrativ de presenterar om kärlek och sexualitet ger läsarna förslag och möjligheter för dem att reflektera över och forma sin identitet. Artiklarna kan också ge stereotypa bilder av hur kärlek borde vara, likt narrativet om romantisk, ren kärlek, som påverkar läsarna i formandet av berättelsen som dem själva.

Vår identitet är något vi ständigt formar och anpassar efter vad vi vill att vi ska vara. Våra liv och detta formande av identiteten (en mikrostruktur) påverkas av hur samhället ser ut och vilka normer som råder (makrostrukturer). Dessa normer presenteras och återreproduceras av journalistiken, som är en del av makrostrukturerna. Journalisterna är dessutom individer, mikrostrukturer, som själva påverkas av samhällets normer. De är inte fria från att vara påverkade bara för att de också är en del av en makrostruktur.

Giddens reflexiva synsätt på identiteten har delvis möjliggjorts av ett mindre traditionsbundet samhälle där vi i stället för att bli tilldelade en roll faktiskt har möjlighet att påverka denna roll själva. Synen på kärlek, sexualitet och könstillhörighet är viktiga delar av identiteten och är därför sådant som både påverkas av och påverkar samhällets makrostrukturer. Journalistiken som berör dessa ämnen kan alltså ha en påverkan på vad individer tänker om sin egen genusidentitet och sexualitet. Genom att skildra genusidentiteter som går emot normen och samhällets idéer om vad som är " normalt " torde journalistiken kunna underlätta för de som vill forma sin identitet (genom att ge dem fler valmöjligheter) och tänja ännu mer på traditionens gränser.

Giddens syn på identiteten kan jämföras med Butler, som visserligen tycker att identiteten är något vi kan förändra, men som anser att den enbart är en diskurs (det vill säga finns inte ”på riktigt”). (ibid. s. 147) Giddens tänker inte att identiteten enbart är en diskurs, men båda anser att identiteterna går att förändras och modifieras, bland annat med hjälp av de bilder som journalistiken förser oss med.

4 Metod

4.1 Metod

Jag använder mig av kvalitativ narrativanalys för att se hur Kamratposten konstruerar manligt och kvinnligt i sin *berättelse* om kärlek. En kvalitativ forskningsstrategi är oftast induktiv, utgår från ett tolkande synsätt och att sociala företeelser är konstruktioner. (Bryman, 2008, s. 40) Jag valde kvalitativ forskningsstrategi eftersom jag ville ha ett tolkande synsätt, något som Bryman (2008) menar är kopplat till en kvalitativ ansats. (s. 40) Jag ville studera en subjektiv värld, hur människor uppfattar och framställer sin verklighet. En kvantitativ forskningsstrategi passar bättre om man i stället vill syssla med kvantifierbara data och om man har ”(...) en uppfattning om den sociala verkligheten som går ut på att den utgör en yttre och objektiv verklighet.” (Bryman, 2008, s. 40) Detta ville jag inte göra. Jag tror att man kan skapa en verklighet och sin identitet och utgår bland annat därför från en kvalitativ metod. Sociala företeelser, som till exempel stereotypiska genusuppfattningar eller berättelser, ser jag som konstruktioner och då är det passande med en kvalitativ analys av texten.

Den narrativa analysen skapades bland annat av Vladimir Propp som plockade isär ryska folksagor och analyserade vilka delar de bestod av. (Robertson, 2012, s. 227) Definitionerna av narrativ är många, men den jag har valt för min undersökning är en ganska konkret definition. Narrativ är, skriver Alexa Robertson, ” (...) en redogörelse för något som har hänt, antingen i verkligheten eller i fantasin.” (2012, s. 229) Hon menar också att många tycker att narrativ organiserar händelser till en handling (ibid. s. 229), något som jag också väljer att använda mig av. Det är en redogörelse för något som har hänt, som organiserar händelser till handling. Det är alltså inte bara enskilda händelser som står för sig själv, det betyder något. Det är något som händer. Detta kan sedan appliceras på nästan vilka texter som helst, till exempel de journalistiska artiklar jag har använt i min undersökning.

Halliday och Fairclough använder båda tre olika funktioner när de ska beskriva språket, skriver Johansson (2005). Dessa är den ideationella funktionen, innehåll, den textuella funktionen, form, och den interpersonella funktionen. (Johansson, 2005, s. 284-285) Dessa tre funktioner kan sedan kokas ner till vad man kan undersöka i en text. För att finna den ideationella funktionen menar Johansson (2005) att man fråga sig “[...]hur

framställs världen och dess processer, enheter och relationer?” (Ibid. s. 285) Direkta frågor forskaren kan ställa till texten är till exempel vad som är berättelsens story line, vilka som är huvudkaraktärer, om de är goda/onda och vad man kan lära sig om texten. (ibid. s. 286)

Den textuella funktionen handlar i stället om den form som innehållet paketeras i, skriver Johansson (2005). Den “[...]refererar till strukturen, hur textens delar är förbundna med varandra syntaktiskt och semantiskt.” (ibid. s. 284) Genom att använda olika typer av formgrepp, till exempel metaforer, retoriska funktioner och helt enkelt olika ord, kan en berättelse framställas på olika sätt och därmed få olika budskap. (ibid. s. 286)

Självklart är alla funktioner i texten viktiga men jag valde att i min analys fokusera mer på innehållet, alltså på texternas ideationella funktion. Formen är viktig även den, men för mig var frågor om innehållet viktigare. Till stora delar består artiklarna av barnens egna berättelser och jag var intresserad av hur journalisterna på Kamratposten har valt och valt bort i dessa. Barnens känslor framställs ofta i form av citat och då är det de själva som väljer *hur* de ska beskriva vad som har hänt. Journalisterna väljer vilka delar av kärlekshistorierna som är viktiga och vilket innehåll som de vill berätta om/framhålla. Vilka delar av kärlekshistorien har man valt att använda? Vem är det som är aktiv och huvudperson i berättelsen? Vad är temat och poängen? Vad är det barnen ska “lära sig”? Självklart är även formen viktig i frågan om genus, till exempel vilka ord som används för att beskriva pojkar respektive flickor, och jag touchar även dessa områden i min analys. Det är svårt att skilja innehåll och form åt, skriver Johansson. (ibid. s. 287)

Tuval-Maschiach och Ziber har delat upp narrativ efter två dimensioner och därifrån fått fyra olika typer av analysmetoder. Dessa är 1. Helhet mot kategori och 2. Innehåll mot form. (ibid. s. 288) Jag genomförde min djupanalys efter en Helhet-innehålls-modell. I en analys som fokuserar på helhet ser man till texten som en hel del i stället för att analysera separata bitar av den till exempel enstaka citat. Delar av texten låter man hela tiden förhålla sig till den fullständiga texten. (ibid. s- 288-289)

I grundanalysen av alla texter valde jag att utgå från en enklare metod. Robertson (2012) hänvisar till Chatman som delar upp en narrativ i historia och diskurs (Robertson i Bergström, & Boréus, 2012, s. 230) Historien kan definieras som textens *vad*, det vill säga liknande det som tidigare har diskuterats som *innehållet*. Diskursen är textens *hur*. (ibid. s. 230)

Labov (1967) har identifierat sex beståndsdelar i en narrativ, och dessa refererar Robertson till. Beståndsdelar är abstract, orientering, komplicerande handling, utvärdering, upplösning och coda. (ibid. s. 229) För att få fram dessa analyserade jag alla de 12 texter om kärlek som fanns i Kamratposten 2013 efter en metod som Robertson presenterar. Där ställer man frågor till texten för att operationalisera beståndsdelarna. Frågorna lyder som följer: Var äger händelserna rum? Vad är det för situation? Vilka är deltagarna? Vad var utgångspunkten handlingen och vad rubbade denna jämvikt? Vad hände tillslut? Hur återför berättaren oss till nutiden? (Ibid. s. 243)

Med varje artikel följer en tecknad bild men jag valde att fokusera på texten. Visserligen påverkar bilder hur vi ser på oss själva, som Anja Hirdman (2001) påpekar i *Tilltalande bilder*. (s. 18) Hon vill se betydelse i "samspelet mellan bild och text" (ibid. s. 18) och det är förstås viktigt men för att få tid till en mer djup analys valde jag att bortse från de bilder som hör till artiklarna.

Analysen inleddes med en genomläsning och en kortare sammanfattning av alla texter. Jag grundanalyserade sedan alla dessa tolv texter genom att dela upp de i de sex beståndsdelar som Labov delar upp en narrativ i (abstract, orientering, komplicerande handling, utvärdering, upplösning och coda) genom att ställa frågor till texten (Robertson, 2012, s. 229) Detta ansåg jag kunde jämföras med det som Chatman kallar narrativets *historia*. (Robertson i Bergström, & Boréus, 2012, s. 230) Detta för att få en grundläggande överblick över texterna och se vilka tendenser jag kunde urskilja. Här valde jag inte att fokusera på textens *hur*. Ett exempel på hur en sådan analys såg ut finns i Bilaga A.

Jag valde sedan ut fem artiklar för djupanalys och denna gjorde jag hade jag ett Helhet-innehålls-fokus för en djupare förståelse kring diskursen, hur, i dessa texter. Hur urvalet av dessa texter gick till står det om i kapitel 4.2. Vid djupanalysen ställdes frågor kring

innehållet till texten, enligt det system som Anna Johansson sätter upp i *Narrativ teori och metod* (2005, s. 286) Dessa är till exempel "Vilken är berättelsens handling?", "Vilka är karaktärerna?", "Vilken är berättelsens dominerande story line?", "Vilka kulturella, politiska, vetenskapliga och religiösa diskurser artikuleras i berättelsen[...]" (Johansson, 2005, s. 286) Detta är liknande de frågor som kan ställas till texten när man undersöker det som enligt Halliday och Fairclough kan kallas dess ideationella funktion. "Hur framställs världen, dess processer och relationer?" (ibid. S. 285)

Min metod kan alltså sammanfattas i följande steg:

1. Jag läste igenom alla nummer av KP 2013 och plockade ut de artiklar som handlar om kärlek.
2. Jag sammansfattade alla tolv artiklar och grundanalyserade dem genom att dela upp dem i de olika beståndsdelar som Labov menar att en narrativ innehåller. (Robertson, 2012, s. 229)
3. Jag valde ut fem artiklar som var extra intressanta och djupanalyserade dem enligt en helhet-innehåll-metod. Jag valde dessa fem texter eftersom de fungerade som tydliga exempel på tendenser jag såg i texterna som helhet.
4. Jag jämförde resultaten och drog slutsatser. I slutanalysen kopplade jag till teorier om genus. Min analys skedde hela tiden med fokus på hur genus framställs i texterna.

Hur bidrar just den här narrativa studien till kunskaper om journalistik? Genom att studera hur Kamratposten under 2013 berättar om kärlek, relationer och barn hoppas jag också få se en liten del av hur barn, kärlek och genus gestaltas i svensk journalistik. Det är ett litet utsnitt som kan visa hur dessa uppfattningar och gestaltningar kan se ut.

4.2 Avgränsning och urval

Jag valde att begränsa mitt urval till 2013 års utgivning av Kamratposten. Det består av totalt 19 nummer. Jag bläddrade igenom alla dessa nummer och identifierade de artiklar som handlade om romantisk kärlek. Eftersom det rörde sig om en kvalitativ analys och inte några större mängder texter var detta ett praktiskt sätt att genomföra det på. Självklart riskerade jag att missa någon text, men jag hoppades att detta inte skedde eftersom jag var noggrann.

Romantisk kärlek är svårt att definiera, men jag menar sådan kärlek som på Kamratposten-språk kan tänkas leda till att "bli ihop", alltså inte kärlek mellan till exempel syskon, barn och föräldrar eller till ett djur. Eftersom jag analyserade journalistiskt material räknade jag inte material som frågespalter eller insändare, utan enbart artiklar där ett barn blivit intervjuat om kärlek. Artiklarna skulle också vara längre än 1000 tecken, för att bidra med material som jag tyckte var tillräckligt för en intressant analys. För korta texter gav mig helt enkelt inte material nog för att kunna säga något av värde eller dra några tillräckligt underbyggda slutsatser. I de nummer där Kamratposten har artiklar om romantisk kärlek kommer de i kluster om tre med ett gemensamt tema. Då bedömde jag varje enskild artikel (med en egen rubrik) som en separat analysenhet.

Alla de tolv artiklarna som jag fann läste jag genom och grundanalyserade genom att ställa frågor till dem som identifierade Labovs sex beståndsdelar av en narrativ. (Robertson, 2012, s. 229) Ett exempel på en sådan analys ligger i Bilaga A. Jag valde sedan ut fem extra intressanta artiklar för djupare analys. Jag valde dessa texter utifrån vad jag tyckte var de tydligaste exemplen på tendenser jag såg i texterna överlag. Till exempel valde jag texten "*Jag vill vara nära honom*" för djupanalys eftersom det var ett tydligt exempel på den heterosexuella norm som jag anser råda i Kamratpostens texter om kärlek 2013. Jag valde texten "*Bäst att pussas hemma*" bland annat eftersom jag ansåg att den var ett tydligt exempel på en text som skiljde pojkar och flickor åt.

Här är det självklart min subjektiva uppfattning som forskare som påverkade vad som anses intressant nog. Jag hade kunnat slumpa fram texter att analysera och därmed få ett mindre subjektivt resultat. Då skulle jag dock riskera att få en text som det inte finns särskilt mycket att säga om. Eftersom jag djupanalyserade så pass få texter kände jag att det var viktigt att jag kunde säga något intressant om de som jag analyserade. Jag ansåg det också viktigt att de texter som djupanalyserades så tydligt som möjligt visade på de tendenser som texterna visade överlag.

4.3 Reflektion kring vetenskapssrådets etiska regler

I vetenskapssrådets rapport *God forskningssed* (2011) skrivs det att mycket av deras rekommendationer kan kokas ner i följande punkter: "1 Du ska tala sanning om din forskning. 2 Du ska medvetet granska och redovisa utgångspunkterna för dina studier. 3

Du ska öppet redovisa metoder och resultat. 4 Du ska öppet redovisa kommersiella intressen och andra bindningar. 5 Du ska inte stjäla forskningsresultat från andra. 6 Du ska hålla god ordning i din forskning, bl.a. genom dokumentation och arkivering. 7 Du ska sträva efter att bedriva din forskning utan att skada människor, djur eller miljö. 8 Du ska vara rättvis i din bedömning av andras forskning” (s. 12). Alla dessa punkter anser jag att jag kan skriva under på. Jag har under hela forskningsprocessen försökt att vara så ärlig som det går både mot mig själv och mot den som läser uppsatsen, genom att berätta om allt som jag använder mig av utan att ändra på något. Jag har också försökt att på ett detaljerat och noggrant sätt redovisat både hur jag har genomfört min studie och de teoretiska perspektiv som ligger bakom. Referenser har angetts noggrant på de ställen där det behövs, så att någon som är intresserad av att läsa om samma sak kan göra detta. Jag har inga kommersiella intressen och har redovisat ägandeförhållandena för Kamratposten. Mitt resultat är definitivt inte stulet, utan jag kan noga redovisa både mina analyser och det material som jag har haft att tillgå.

För att undvika eventuell plagiering och för att vara ärlig har jag citerat där det är lämpligt och hela tiden angett källan för det som jag påstår. Det är viktigt, för att inte vilseleda och få läsaren att tro att jag har kommit på något när det egentligen är någon annan forskare som säger det. Jag har även försökt att vara tydligt när något i texten bara är mina egna spekulationer, för att inte framställa mina slutsatser som ren och klar fakta.

Historierna i artiklarna jag analyserade var ytterst personliga och i många fall av känslig karaktär. Detta är viktigt för mig att reflektera över. Barnen som medverkar har berättat historierna för en journalist som ska publicera dem i Kamratposten och har inte gått med på att jag ska återge och analysera dem i min uppsats. I artiklarna finns dock inga riktiga namn, alla namn är fingerade, och inga geografiska riktmärken som kan bidra till eventuell identifiering av vem artikeln handlar om. Kamratposten har redan gjort ett bra jobb för att avidentifiera intervjupersonerna så jag bedömer inte att det finns en risk för etiska problem om jag använder mig av artiklarna i min analys.

4.4 Urvalsdiskussion

Den urvalsmetod jag använde mig av kallas av Bryman för målinriktat urval, och det menar han är vanligt för kvalitativ forskning. ”Målet med ett målstyrt urval är att välja

ut fall/deltagare på ett strategiskt sätt så att de samplade personerna är relevanta för de forskningsfrågor som formulerats.” (Bryman, 2008, s. 392) Jag valde Kamratposten 2013 för att det kunde besvara min specifika forskningsfråga. Dock var urvalsmetoden ett icke-sannolikhetsurval och därför kan jag inte uttala mig om något utanför detta urval, det vill säga Kamratpostens texter om kärlek 2013. (ibid. s. 392) Jag kan bara uttala mig om dessa. Antalet tidningar var inte särskilt stort (18 nummer om man räknar bort nummer 19, extranumret med affischer) och eftersom det inte fanns artiklar i alla nummer blev inte heller antalet analysenheter särskilt stort. Dock var det just dessa artiklar jag var intresserad av.

Valet av vilka artiklar som djupanalyserades gjorde jag själv och det påverkades självklart av mig som subjektiv forskare. Jag kunde inte vara helt objektiv i dessa val, som utgick från vad jag ansåg var intressant utifrån min frågeställning och det som jag ansåg var tydliga exempel på tendenser i texterna överlag. Kanske kunde jag omedvetet välja artiklar som bekräftade den bild jag innan studien hade av hur jag trodde att det skulle vara, min hypotes. Självklart vill man gärna bekräfta det som man tror är sant. Jag försökte dock att vara medveten om detta och försökte att förhålla mig till texterna så objektivt och neutralt som möjligt, även om forskare aldrig kan vara 100 procent objektiva och fria från förförståelse.

Innan jag inledde arbetet trodde jag att jag skulle få ett större urval att välja på. Min bild var att det skulle finnas texter om kärlek i nästan varje nummer av Kamratposten, något som inte var fallet. Dock tyckte jag att ämnet var så pass intressant att jag valde att fortsätta hålla kvar vid det.

4.5 Metoddiskussion

Precis som vid urvalet så påverkades metoden, då jag hade en kvalitativ och tolkande utgångspunkt, av mig som forskare. De slutsatser jag drog och sättet jag såg på materialet hade ursprung ur mina personliga åsikter och hur jag tolkar det. Forskning kan störas av forskarens värderingar, menar Bryman. (2008, s. 44) Han säger också att om man som forskare tror att forskningen inte kan vara fri från värderingar är det viktigt att reflektera över hur de påverkar ens forskning. (Bryman, 2008, s. 44) Jag har självklart värderingar som jag bär med mig in i min forskning. Till exempel ser jag mig

själv som feminist och hade därför dessa ”glasögon” på mig under hela forskningen. Detta kan möjligtvis ha fått mig att se texter på sätt som icke-feminister inte gör. Jag har dessutom själv en personlig koppling till Kamratposten eftersom jag prenumererade och läste tidningen mycket under min barndom. Goda minnen av en tidning kan säkerligen ha påverkat mig till att vara mindre kritisk. Denscombe framhåller detta som en av nackdelarna med kvalitativ forskning. Han kallar den kvalitativa analysen självmedveten skriver att forskarens ”(...) egen identitet, bakgrund och egna övertygelser spelar en roll i frambringandet och analysen av data.” (Denscombe, 2009, s. 399) Jag har dock under hela min forskningsprocess försökt vara medveten om att det är *mina* tolkningar jag framför i uppsatsen snarare än rena fakta.

Robertson (2012) påpekar också vikten att vara medveten om att ens teoretiska utgångspunkt kan få en att se valda delar av texten och inte andra. (s. 254) Som forskare presenterar jag en narrativ när jag berättar om de texter jag analyserat, ”Det som lagts fram är en narrativ om en narrativ.” (Robertson, 2012, s. 253) och denna narrativ, forskarens, är nödvändigtvis inte sann. (ibid.)

Mitt resultat behöver därför inte med nödvändighet bli samma om någon annan forskare genomför samma studie. Robertson (2012) poängterar att en vanlig synpunkt mot narrativforskning är detta, att man inte kan veta att någon annan tolkar texten på samma vis. (s. 254) Samma sak gäller för kvalitativ forskning i stort, menar Denscombe. (2009, s. 399) Man ska inte helt tro att det är fri tolkning som gäller. Hon hänvisar till Riessman och Lieblich och säger att ”Det finns alla anledning att sträva efter tillförlitlighet i narrativanalys, och – där det är möjligt – efter resultat som kan generaliseras.” (Robertson, 2012, s. 255) Självklart försökte jag att sträva efter tillförlitlighet genom att hela tiden motivera mina slutsatser och underbygga dem med hjälp av till exempel citat.

Trots alla dessa negativa aspekter av kvalitativ narrativanalys finns det fördelar, annars hade jag inte valt metoden. Med hjälp av en kvalitativ metod kan jag lättare beskriva komplexa skeenden, till exempel historien om kärlek som får räknas som ganska komplex. Det framhåller Denscombe som en av fördelarna med kvalitativ analys. (2009, s. 398) Det kan ”(...) ge rättvisa åt livets många nyanser.” skriver han (2009, s. 398)

5 Empiri och analys

5.1 Genomgång av texter

Här följer en kort genomgång av de artiklar i Kamratposten, årgång 2013, som berör kärlek. Alla kursiverade citat som är med i djupanalysen kommer från respektive artikel.

I Kamratposten består det journalistiska materialet om kärlek av ett tema och tre underartiklar. I de nummer där romantisk kärlek berörs finns det alltså ett tema per nummer och totalt tre artiklar. Temat beskrivs med hjälp av en rubrik och ingress, och varje artikel har sedan varsin rubrik samt ingress, brödtext och en tillhörande tecknad bild. Mindre insändare användas också för att illustrera temat.

Nummer 1:

Tema: ”Chans till kärlek”

Artiklar:

”Jag frågar rakt ut”

”Bäst kolla läget först”

”Hon sa att hon var kär”

Nummer 4:

Tema: "Kärlek som krånglar."

Artiklar:

"Jag vill vara nära honom."

"Det är omöjligt."

"Vågar inte fråga."

Nummer 12:

Tema: "Sommarkärlek – så funkar det!"

Artiklar:

"Jag ville träffa andra"

"Vi blev bästa vänner"

"Vill helst slippa bli kär"

Nummer 18:

Tema: "Ihop – men sedan då?"

Artiklar:

"Jag blir generad!"

"Bäst att pussas hemma"

"Fick tips från en bok"

Nummer 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16 och 17 innehåller inte artiklar om kärlek. Nummer 19 är ett specialnummer med extra många affischer och innehåller därför inte heller några artiklar om kärlek.

5.2 Djupanalys ”Jag vill vara nära honom”

Vad är berättelsens story line? Sådär står det i bildtexten: *"Olle vill dansa med killar – inte med tjejer. Därför står han bredvid på discot."* (Lindell, Kamratposten nr 4, 2013, s.

11) Det anser jag är en ganska bra sammanfattning av berättelsens övergripande storyline. Det är vad allt handlar om. Killar ska, enligt normen och enligt Olle, gilla tjejer men det gör inte han. Olle gillar killar. Bryter man mot normer ska man straffas, till exempel genom att stå bredvid på discot (eller tro att man måste stå bredvid på discot). Olle vill inte snacka om tjejer, vara tuff och dricka energidryck. Han är annorlunda, känner sig ensam och lämpar med detta.

Det är vad jag anser att själva storyn handlar om, ensamheten och det "omöjliga" att ta sig ur den.

"– Jag vill då sjukt gärna bli tillsammans med någon. Men det går nog inte, säger han."
(ibid. s. 10)

Olle är annorlunda (normbrytande), vilket leder till utanförskap och det verkar få Olle att tro att han ska vara utanförstående evigt. Ett väldigt tufft straff kan tyckas, som skapar någon slags ny jämvikt (om än sorglig och olycklig).

Olle beskrivs hela tiden i förhållande till andra och i förhållande till vad han *inte* är.

"– Man ska vara tuff och kaxig och prata om vilka tjejer som är snygga. Det där snacket känns konstigt för mig. Jag känner inte igen mig alls." (ibid. s. 10)

Olle är *inte* tuff och kaxig. Han gillar *inte* tjejer (något han tror att alla killar gör – det verkar inte som att någon kille han känner är homosexuell) Det är viktigt för honom att påpeka att han inte är som alla andra killar – dock får han i artikeln inte riktigt stå för sig själv. Allt vi vet om Olle är egentligen allt han *inte* är.

Edvin är killen som Olle blir kär i och verkar identifiera sig med, han beskrivs nämligen också som något annorlunda i förhållande till de andra killarna.

"Han är inte som de andra killarna som bara vill spela tv-spel och dricka sportdryck. Edvin är så schyst och rolig." (ibid. s. 10)

Genom att få höra vad Olle och Edvin *inte* är får vi också lära oss om vad "andra killar" ("normala" killar?) är. De är tuffa, kaxiga, gillar och pratar om tjejer, spelar tv-spel och dricker sportdryck. De får dansa på skoldiscon och är *inte* homosexuella. Det är en tydlig stereotypisk bild av en kille som målas upp i artikeln.

Bland karaktärerna finns varken en tydlig god eller ond person. Visserligen framställs "andra killar" smått negativt, Edvin är till exempel "schyst och rolig" till skillnad från dem. Samtidigt så framställs inte Olle som god. Han är inte som de andra, men detta "straffar" honom genom att han är ensam. "De andra killarna" beskrivs visserligen som tråkiga, men det finns inga exempel på när de gjort något dåligt mer än att vara sig själva.

Vad kan man lära sig av texten? Den övergripande rubriken (för artikelserien) tycker jag säger mycket: *"Kärlek som krånglar."* (ibid.) Bryter man mot normen, till exempel är kär i killar istället för tjejer (det vill säga är emot normen för hur killar "ska vara"), så blir det krångligt. Olle verkar åtminstone inte bli mobbad, men han står bredvid på skoldiscot och "kan inte" vara ihop med den han är kär i.

"Jag vill bara vara nära honom." (ibid.) lyder rubriken. Svårare än så är det inte, men det går inte för att det är fel, mot normen.

Det är också ensamt att vara normbrytande. Olle känner ingen annan som är homosexuell och vågar inte berätta för någon.

"Det skulle vara så pinsamt om folk fick veta." (ibid. s. 10)

Om Olle blir tillsammans med någon så *kanske* han kommer att våga berätta men fram tills dess, som ensam, vågar han inte.

Detta är också de kulturella diskurser som jag anser att berättelsen ger uttryck för. Jag anser att varken politiska eller religiösa diskurser uttrycks, men att heteronormen är väldigt stark. Som kille ska man gilla tjejer och prata om vilka tjejer som är snygga. Genom Olles röst får vi höra om hur killar ska vara och hur samhället berättar att killar ska vara. Tuffa, kaxiga, spelar tv-spel, dricka sportdryck.

En annan diskurs som blir tydlig är att alla är hetero - tills de säger något. Killar ska alltså gilla tjejer och tjejer ska gilla killar - allt är uppbyggt kring det. Olle tror att ingen han känner är homosexuell och ingen annan i klassen. Rent statistiskt borde det inte vara så, men han tar det som stenhård sanning, enligt den rådande diskursen.

Som en sammanfattning är det en tråd som jag anser gå genom hela texten. Gillar man killar som kille är man inte normal. Inte heller är man normal om man inte har alla dessa "killiga" egenskaper som tuffhet, kaxighet och att gilla tv-spel. Det är kanske inte 100 procent dåligt att bryta mot dessa normer men det är inte *bra* eftersom Olle, huvudpersonen i berättelsen, inte verkar lycklig och inte får något lyckligt slut. Han får inte sin prins och kan därmed inte vara lycklig i alla sina dagar. Han kan bara konstatera att han är annorlunda och *kanske*, någon gång, kan berätta om sin sanna identitet. Värt att notera är att artikeln om Olle genom temat "Kärlek som krånglar" paras ihop med en artikel om en flicka som är kär i sin lärare och en pojke som är kär i en person han nästan aldrig träffar. Då, anser jag, berättar tidningen i denna text omedvetet att det är minst lika krångligt att vara kär i någon av samma kön som i sin lärare som är dubbelt så gammal som en själv. Jag anser att det ingenstans ges något särskilt stort tecken på hoppfullhet. Det normbrytande som Olle "sysslar med" är ett problem som kanske inte går att lösas.

Narrativet om Olle kan ses som ett sätt att bekräfta heteronormen. Enligt det som Butler kallar den heterosexuella matrisen så ska en person av det manliga könet automatiskt ha manliga egenskaper (genus) och det leder till att denna person dras till kvinnor (eller flickor som i fallet med Olle). (Gauntlett, 2008, s. 148). Olle, berättelsens huvudperson, är dock en person som bryter mot dessa normer, de heterosexuella normer som

radikalfeministiska teoretiker kan mena bidrar till ett förtryck mot kvinnor. (Ljung, 2010, s. 229) Genom att de i artikeln berättar om en person med en alternativ identitet, en identitet som finns utanför normen, ger de också möjlighet för läsare att ha en alternativ identitet att identifiera sig med. Olle är en person med en alternativ identitet. Hans identitet låter sig inte kuvas under den heterosexuella matrisen, han antar i stället en annan genusidentitet. I Olles värld så blir inte 1 + 1 nödvändigtvis 2. Berättelsen om Olle är dessutom den enda av totalt tolv artiklar om kärlek i Kamratposten 2013 som berör ett barn som är uttalat homosexuell.

Kamratposten som ett journalistiskt verk och del i samhället kan bidra till att bryta mot de normer som Olle arbetar emot, till exempel genom att berätta lyckade historier om människor med alternativa genusidentiteter. Då hade de kunnat bidra till att bryta den maktordning som säger att homosexualitet är onormalt, och som straffar män som antar traditionellt kvinnliga attribut. Men det som de berättar om är en sorglig historia. Ingenting går bra för Olle och han får inte ett lyckligt slut. Narrativet om Olle slutar i stället sorgligt. För att koppla detta till teorierna om Agendasetting så anser jag att Kamratposten säger till oss att tänka på homosexualitet (första nivån) och tänka negativt om det (andra nivån). (Coleman, McCombs, Shaw och Weaver, s. 149-150) Bidrar den här artikeln till att människor som vill bryta sig ut ur den heterosexuella matrisen med en alternativ identitet som är lätt att ta till sig? Försöker Kamratposten vara en del av samhället som aktivt arbetar mot heteronormen? Det anser jag inte i den här artikeln. Genom att ge Olle ett sorgligt slut på en ganska sorglig historia, där ensamhet och utanförskap präglar händelserna, visar de i stället en bild av att den som väljer den vägen kommer att komma vilse och bli utstött. Olles identitet är ett hot mot normen i stället för ett bra alternativ att välja. Kamratposten framställer en alternativ genusidentitet, men markerar även att det är en identitet som bryter mot normen och att normbrytare straffas med utanförskap.

Dessutom framställer de, genom Olles röst, vad jag anser är traditionellt stereotypiska drag hos killarna, samtidigt som de särskiljer Olle och hans kärlek som något som inte är som de andra. Killar är tuffa, snackar om tjejer och dricker energidryck. Är man inte som ”de andra killarna” är man, för att dra en snabb slutsats, som en av tjejerna. I stället för att uppmuntra barnen att bryta mot heteronormen följs den gamla, traditionella maktordningen av stereotypiska egenskaper, där den kille som rör sig utanför sin zon i

genuskoreografin måste göra det tydligt att det inte är bestraffning. Det måste ske under särskilda former. (Hirdman, 2001, s. 67) Om vi har ett samhälle som går mot en modernitet, som Giddens säger, där vi kan gå utanför de roller som traditionerna har format åt oss, kan man tycka att Kamratposten faktiskt motarbetar sådant normbrytande genom att framställa det som negativt, straffbart.

5.3 Djupanalys ”Bäst att pussas hemma”

Berättelsens story line anser jag i grunden handlar om en heterosexuell parrelation och hur den ska vara. En vänskapsrelation (Ella och Hannes vänskapsrelation) leder till "något mer" och då ska relationen se ut på ett annat sätt. Först känns det enkelt och okomplicerat, de lekte till exempel, men sedan ställde samhället, det vill säga klasskompisarna, krav på hur deras relation skulle se ut.

"– Det var fel personer som fick reda på det, och de tvingade oss att pussas." (Di Corsi, Kamratposten nr 18, 2013, s. 12)

Andra människor gör deras relation komplicerad. Så komplicerad att Ella till och med känner sig lättad över att Hannes ska byta klass. På ett sätt anser jag att det handlar om upptäckten av de krav som ställs på relationer till exempel genom normer och samhällets diskurser. I början, innan någon "berättar" för dem hur de ska bete sig genom press att göra vissa saker, så känns det bra och enkelt.

"De tänkte inte ens på vad de gjorde tillsammans." (ibid.)

De bara lekte, spelade tv-spel och träffades.

"Men när fler i klassen fick veta att de hade blivit ihop blev det jobbigt." (ibid.)

Då fick Ella och Hannes veta vad de "skulle" göra, det vill säga pussas, och det ville inte Ella göra egentligen. Kraven som ställs från samhället känns tvingande och obekväma.

Ella och Hannes är huvudpersoner men framställs inte som renodlat goda, trots att de ställs emot de onda krafterna (i form av pressen från det övriga samhället/klasskamraterna). Klasskamraterna anser jag kan räknas som onda eftersom de tvingar Ella och Hannes till att göra saker de mår dåligt över utan att det egentligen kommer något positivt ut av det.

Det som jag tycker tydligast kommer fram som något man kan lära sig av texten är att flickor och pojkar är annorlunda, olika varandra, att de inte kan vara "bara vänner". Ella och Hannes är bästa vänner men det är liksom en självklarhet att de ska bli ihop.

"– Jag kände att jag fortfarande var kär och trodde att han också var det." (ibid.)

Visserligen kan det handla om att de faktiskt är kära, men när det beskrivs vad de gör låter det misstänkt likt en "helt vanlig" kompisrelation. När de sen blev tillsagda vad de skulle göra blev det jobbigt. På texten låter det som att de började pussas först efter att klasskompisarna sa åt dem att göra det. Det håller inte att det är en tjej och en kille som bara umgås som vänner, bit för bit (först genom att fråga chans, sen genom att pussas och så vidare) formas de till "paret" som umgås på ett visst, bestämt vis. De går aldrig helt tillbaka till det som i början kändes bra. Det skapas en ny jämvikt i stället.

Dessutom anser jag att det bekräftar en skillnad mellan killar och tjejer genom att man åtskiljer killkompis och tjejkompis. Hannes är Ellas bästa kompis, men hon har även en bästa tjejkompis. Därför antas det att en kill- och en tjejkompis är olika saker, med olika funktioner. Hade utgångspunkten varit "kompis som kompis" kan jag anta att tjejkompisen snarare hade kallats till exempel "en annan bra kompis." Killkompisen är den Ella blir kär i och ihop med, tjejkompisen ger i stället råd och hjälper i jakten på killen.

"Ellas bästa tjejkompis tyckte ändå att de borde göra ett försök. Kompisen fick fråga eftersom Ella var för nervös." (ibid.)

Nu ska jag visserligen inte djupanalysera bilderna, men detta anser jag även bekräftar med hjälp av den medföljande illustrationen. Där står de med "tjejigt utseende" (längre hår, flätor till exempel) i en grupp medan de med "killigt utseende" (kortare hår) står i en annan grupp. De båda grupperna är åtskiljda av Ella och Hannes i mitten. Det är ganska subtilt men skillnaden mellan könen finns ändå där. Killar och tjejer är olika typer av kompisar med olika funktioner. Killar och tjejer ska umgås på ett visst sätt (pussas) och kan inte vara tillsammans så som samkönade kompisar kan (till exempel genom att leka med lego). Till och med i rubriken, "Bäst att pussas hemma", markerar man att detta är vad det handlar om. Att pussas (och inte att de varit med om något potentiellt

traumatiserande, det vill säga att bli tvingade till att pussas). Detta anser jag är ett sätt av Kamratposten att i texten vidarebefordra Yvonne Hirdmans första regel om manlighet: en man är inte en kvinna. (Hirdman, 2001, s. 48) En man är inte en kvinna och därför är inte heller en kvinna en man. De är separata och olika. Även om det inte tydligt uttrycks några könsstereotyper kring hur de olika könen ska vara enskilt, så anser jag att det är tydligt att de är annorlunda. Journalistiken används för att befästa bilden av att ett biologisk kön leder till en viss typ av identitet (genus). Inte heller här anser jag att Kamratposten bidrar med någon särskild alternativ identitet, de sätter inte agendan så att normer inom sexualitet kan brytas utan konstruerar i stället flickor och pojkar (genus) som något fast. Luddigt i kanterna, ja, men tydligt åtskiljda.

Detta anser jag också kan tolkas som en kulturell/politisk diskurs som artikulerad i artikeln. Det tas för givet att det är så och det är bara såhär man pratar om relationer mellan killar och tjejer. Det handlar inte om hur de ska vara enskilt, utan om hur de ska vara *tillsammans*. Idén om att könen är olika, att de inte är likvärdiga och att de kompletterar varandra blir stärkt genom hur Ella och Hannes relation beskrivs. Så länge de umgås som samkönade kompisar kan tänkas göra så blir de inte accepterade (det vill säga att de tvingas till att göra andra saker som att pussas). En kill- och en tjejkompis gör inte samma saker. Klasskompisarna har redan i elvaårsåldern en klar bild av vad en pojke och en flicka gör när de är ihop; pussas. Denna bild anser jag att Kamratposten för vidare, och ger därmed som verktyg för barnen att bygga sina identiteter på. Det kan ses som ett litet genuskontrakt i miniatyr, där mannen nödvändigtvis inte har den ultimata makten, men där ett sådant kontrakt ändå accepteras och normaliseras. Alla har sin uppgift i projektet som kallas ett förhållande.

Trots detta tolkar jag det som att genus i den här berättelsen är en diskurs, precis som Gauntlett beskriver att Butler anser den vara. (Gauntlett, 2008, s. 147) Ella tycks inte bekväm med den rollen hon är tilldelad och de ”uppgifter” hon ska utföra (pussas inför folk). Egentligen är det inte en del av hennes identitet, egentligen är det inte inbyggt i henne, det är bara som andra och hon själv pratar om hennes genusidentitet, en diskurs. Det Kamratposten berättar är även en berättelse om hur man kan känna sig obekvämt med den roll som samhället har tilldelat en. Även om Ella inte lyckas helt och hållet, försöker hon ändå kämpa emot de bojar som samhället (klasskamraterna) försöker sätta på henne. Är det ett subtilt sätt att föra fram agendan om att man kan förändra? Kanske

kan det avkodas som ett budskap om att kämpa emot, att man kan ändra sin identitet, att den är reflexiv, (att inte göra som alla andra säger). Eller så är det en berättelse om att det inte är lönt att kämpa emot – man slipper inte problemen så länge de inte försvinner på naturlig väg (till exempel genom att Hannes flyttar)

5.4 Djupanalys ”Vill helst slippa bli kär”

Berättelsens story line består i när Pål tycker att det är värt att lägga tid på tjejer och inte, dolt under hans berättelse om sin sommarflört. Själva sommarkärleken som han faktiskt varit med om står knappt i fokus utan fungerar mer, enligt mig, egentligen som ett exempel för att rättfärdiga den andra historia som han försöker berätta/de håller inte kontakten, de kommer antagligen inte att träffas igen...)

Även i den här berättelsen anser jag inte att någon av karaktärerna framställs som varken ond eller god. Pål är huvudpersonen men inget av det han gör verkar bättre än något annat. Han och Alice höll inte kontakten och det var ett gemensamt beslut som ingen hade mer skuld till än den andre.

“Sedan den dagen har inte Pål hört något från Alice. De bytte inte telefonnummer och skrev inte ner varandras adresser.” (Auer, Kamratposten nr. 12, 2013, s. 13)

Visserligen läggs ansvaret för att höra av sig först på Alice, men den gemensamma skulden befästs i meningen efter. Snarare är det kanske den något abstrakta karaktären sommarkärleken som framställs som ond, som något man drabbas av och som ställer till det. Pål vill kunna “(..)låta bli att bli kär på sommaren.” (ibid.) men han blir det ändå. I detta fall ser jag Pål som någon slags hjälte, som med logik resonerar om när han borde och inte borde bli kär. Avståndet ska stämma. Tillfället ska stämma. Detta och detta är dåliga platser för kärlek, detta är en bra plats för kärlek. Kanske kan det tolkas som att Pål försöker värja sig mot kärleken likt en riddare som värjer sig mot en drake? Han har blivit bränd av draken en gång (det vill säga blivit kär och tvingats lämna kärleken) och kämpar nu med diverse försvarstekniker (här och här kan jag inte bli kär) för att inte draken ska bränna honom igen.

Vad kan man lära sig av texten? Den lärdom jag tydligast kan se i texten är att det finns tid för kärlek och att vara kär, och det finns stunder där det inte passar. Gillar man inte kortare förhållanden, som Pål till exempel, ska man försöka att kontrollera det. På

fotbollsläger, där man spelar fotboll, ska/kan man inte bli kär, i vilket fall inte om man är en "vinnarskalle" (något som torde vara viktigt eller i alla fall positivt i fotboll). Trots att det finns många tjejer där (som försöker att locka ens fokus från fotbollen) är inte kärleken intressant. Kärlek handlar om timing och om rätta tillfällen. Kärlek är också något man kan välja bort, med hjälp av att prioritera annat.

"– Jag är på fotbollsläger varje sommar men har aldrig blivit kär i någon. Jag har för mycket vinnarskalle. Det enda jag tänker på är att vinna." (ibid.)

Vilka diskurser kommer till uttryck i texten? Pål är en kille och dessutom är fotboll en aktivitet som traditionellt ses som manlig (även om "(...) det är många tjejer där [på fotbollsläget]"). (ibid.) Det är också Pål, med hjälp av fotbollen, som kan välja bort kärleken, eller som i alla fall försöker detta.

"Pål tycker att det vore skönt om man kunde låta bli att bli kär på sommaren." (ibid.)

Kärlek är något som Pål egentligen inte vill syssla med, eller kanske har tid med (som på fotbollsläget). Han vill stå över att agera och påverkas av sina känslor i stället för sin logiska vinnarskalle (den är inget som framställs negativt). Genom historien har män blivit kopplade till logik och kvinnor till känslor. Män till kulturen och kvinnor till naturen. (Hirdman, 2001, s. 48) De agerar på sina naturliga känslor medan män kan logiskt resonera och inte hänger sig som hysteriska kvinnor. Precis en sådan diskurs anser jag uttrycks i denna text, om än i en light-version. Kamratposten kodar därmed in ett budskap om traditionella roller även här. För Pål tycks det vara viktigt att vara logisk och han vill inte hänge sig åt sina känslor när han egentligen inte kan hantera dem (till exempel när kärleksobjektet bor för långt bort.) Han drabbas tyvärr ändå, trots att han inte vill bli kär på sommaren ("(...)det vore skönt" att slippa det). I sin kamp om att bli logisk, att stå över det känsliga (och därmed kvinnliga) tar han till och med till så utarbetade metoder som att räkna ut hur långt bort en tjej som längst kan bo för att vara intressant (sju mil).

Historien som Kamratposten berättar, budskapet de kodar in, anser jag handlar om att försöka ha kontroll över kärleken. Pål vill ha kontroll över sitt kärleksliv och inte bli påverkad av de känslor han tycks känna är onödiga. Kärleken tycks nästan vara ett hot och genom att anta manliga attribut, fotbollsspelaren som inte blir kär, kämpar Pål emot

detta hot. Den bild av en kille kan nästan ses som en slags idealbild. Kontrollerad, fokuserad, vinnarskalle som inte låter sig själv påverkas av kärlek. Journalistiken i artikeln, anser jag, ger inte direkt möjligheter till förändrade normer och annorlunda identiteter, som i Butlers genustrubbel (Gauntlett, 2008). I stället kodas det in en roll där killar inte ska bli påverkade av kärlek, eller i alla fall inte vill bli det.

Trots detta är det också en bild som bryter mot det åtskiljande mönstret mellan flickor och pojkar, det som bekräftar Hirdmans (2001) första regel om manlighet (s. 48). På fotbollsläggret finns både pojkar och flickor och där blir inte Pål kär. Fotboll är någonting som barnen kan skapa tillsammans, till synes på samma nivå. Här är de inte åtskiljda och Pål verkar se på pojkarna och flickorna på liknande vis – han blir inte kär i någon av dem när de spelar fotboll. Vad bidrar den här journalistiken med för bild av barn, flickor och pojkar tillsammans? Vad är det för agenda de sätter – vad sänder de för budskap som barn kan använda i sitt identitetsskapande? Både en traditionell bild av pojken som känslökall – i alla fall försöker han vara det – och fotbollsspelande. Men också en utmanande – där flickor och pojkar kan få samexistera på lika villkor. Där deras relation *inte* kompliceras av kärlek.

5.5 Djupanalys ”Fick tips från en bok”

Berättelsens storyline handlar om Adrian och hans väg till att bli säkrare i sig själv och i sin relation med Maja. Han är osäker på vad man gör när man är i ett förhållande och han vill veta mer (frågar pappan om hjälp). Med hjälp av sin pappa, en vuxen med erfarenhet, och en bok så blir han mer säker.

“*Vi läste den [boken] tillsammans och efter det kändes det inte riktigt lika jobbigt.*” (Di Corsi, Kamratposten nr 18, 2013, s. 13)

Mycket av artikelns storyline tycks handla om att Adrian ska överkomma sin osäkerhet (och känsla av att inte duga?)

“*Adrian tog mod till sig och gick fram till Maja i matsalen.*” (ibid.)

Han “kunde inte vara säker” på om Maja varit allvarlig och tvingades att övervinna sina rädslor (och därmed också erkänna att han var osäker?). När han vågat fråga och sedan tackat ja var han nervös.

“Maja hade redan varit ihop med någon och visste säkert mycket mer än han visste, tänkte han.” (ibid.)

Han är inte bara osäker, utan erkänner/tror att hon troligen vet mycket mer än han själv. Denna osäkerhet överkoms sedan, som sagt, med hjälp av en vis vuxen och en bok som kan förklara hur det går till.

Som vanligt finns det inte direkt några karaktärer som är onda eller goda. Visserligen är Adrian huvudperson och gör inte direkt något överdrivet gott för att vända en dålig situation till något bra. Inte heller Maja gör varken något ont eller något gott. Däremot anser jag att fadern har en intressant roll. Han glider in med en lösning misstänkt lik en god fe eller liknande, lite lik en deus ex machina. Deus ex machina är enligt Nationalencyklopedin “någon som oväntat ingriper till hjälp i en svår situation” (Nationalencyklopedin, 2014, <http://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/deus-ex-machina>) och kan användas om något som är “en oväntad och osannolik upplösning av en dramatisk situation.” (ibid.)

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/deus-ex-machina>) Det kanske inte är så oväntat, men likt de gudar som användes för att lösa problem i antikens Grekland (ibid.) glider han in på slutet för att reda upp allting. Visserligen löser han inte precis alla problem, men ger Adrian en rejäl knuff på traven mot att finna lösningen.

“– Och dagen efter hade han köpt en bok som heter “Fråga Chans”. Den handlar om att vara ihop, säger Adrian. Vi läste den tillsammans och efter det kändes det inte riktigt lika jobbigt.” (ibid.)

Detta fungerar som en upptakt till att Adrian och Maja klurar ut vad de egentligen ska göra med varandra.

Vad kan man lära sig av texten? Det som främst kommer fram, anser jag, är att det är lätt att vara osäker på kärlek och hur det ska gå till. Kanske är den andre mer erfaren? Kanske har man redan en typ av relation och vet inte hur den ska utvecklas? Sådana känslor kan göra en nervös, och det kan kännas ensamt. Då kan det vara bra att fråga någon om hjälp, till exempel som när Adrian ber sin pappa om hjälp och “rådfrågar” boken. Detta är okej, berättar texten.

I den här artikeln är det killen som får vara känslig och osäker. Maja däremot tros ha erfarenhet och gedigen kunskap. Hon har ju redan varit ihop med någon och vet säkert mer. Adrian är osäker och nervös, men i stället för att totalt låta sig drivas av känslorna är han så pass logisk att han faktiskt ber om råd.

Även här anser jag att vi får lära oss att flickor och pojkar är olika. Adrian säger i slutet att *“Hon är min bästa tjejkompis och jag är hennes bästa killkompis.”* (Kamratposten nr. 18, 2013) Kill- och tjejkompisar är därför olika och kan därför antas ha olika funktioner som kompisar. Det verkar viktigt att ta med detta citat i stället för att bara skriva att de fortfarande är kompisar. Det är helt enkelt ett subtilt, men ändå ganska tydligt, tecken på vad vi lär oss under hela livet: Kön spelar roll. Detta är också ännu en artikel som följer mönstret *“Pojke och flicka är bra kompisar. De blir kära och blir ihop.”* Visst, så kanske det ofta går till, men i kombination med åtskiljandet av kill- och tjejkompis så kan detta tolkas som ett budskap som säger *“Killar och tjejer kan inte vara bara kompisar, de blir ihop. Samkönade kompisar är annorlunda, de blir inte ihop.”* De må vara en hårt dragen slutsats, men samtidigt dras det en skillnad mellan könen när det kommer till vilka relationer de kan ha.

Berättelsen som Kamratpostens journalister berättar anser jag är en om kärlek, om pojkar och flickor och hur de ska samverka. Den kan ge barn en alternativ identitet att använda sig av i sitt identitetsbygge genom att presentera en flicka som är erfaren och kunnig medan pojken i fråga är mer osäker och ber om hjälp. Detta kan ses som ett försök att bryta eller motarbeta vissa av de normer som finns angående pojkar och flickor, och ändra på den maktordning som finns i samhället.

Agendan är kärlek och den andra nivån av agendasettingen kan tänkas vara att detta också är ett sätt som kärlek kan se ut på. Det går att vara osäker och det går att be om hjälp. Det går också att som tjej vara erfaren och kunnig (även om vi inte får en djupare förståelse för hur detta faktiskt ser ut). Det är kanske en idealbild att vara säker på allting, men det är inte den enda möjliga bilden. Alla är inte supererfarna och här presenterar Kamratposten en bild av dem. Är man i Adrians situation är det lätt att tänka att alla andra vet allting (Maja, pappan...) Kanske är det hjälpande funktion som Kamratposten har för barnen, de är en förälder som kan ta i handen och förklara?

Samtidigt så är det, som sagt, återigen berättelsen om att en man inte är en kvinna och där tjejer och killar har olika funktioner som kompisar. Texten motarbetar normer, bidrar med alternativa genusidentiteter, eller i alla fall egenskaper, men samtidigt så stryker den normerna angående heterosexualitet och Hirdmans genuskontrakt medhårs. Självklart blir det alltid så till viss del, då normer även kan vara av positiv karaktär. Men här ges flickor och pojkar alternativa identiteter, samtidigt som journalistiken i artikeln, måhända subtilt, skiljer dem åt. De må kunna röra sig lite utanför sin zon i genuskoreografin, men zonerna kan inte helt smälta ihop och bli ett. Det som Kamratposten genom journalistiken presenterar här avkodar jag som ett budskap om ”hit men inte längre”. Visserligen kan de könsstereotypiska gränserna tänjas, men en tjej- och en killkompis är inte samma sak och det är heterosexuella relationer som gäller.

5.6 Djupanalys ”Jag frågar rakt ut”

Den grundläggande storyline i berättelsen berör Hanna och hennes ivriga jakt på kärlek. Hon verkar inte sky någonting, utan fortsätter hela tiden på samma spår. Hon vill inte vänta på att den andra ska fråga och frågar därför själv. Längs vägen så stöter hon på framgång (folk som är intresserade tillbaka, till exempel som tittar tillbaka när hon flörtar, och som tackar ja när hon frågar chans) precis som motgångar (bråk med Emil, folk som tackar nej...). Något som hon inte verkar stöta på är hinder som är kopplade till något annat än till människors ointresse av henne. Det berättas till exempel inte om ifall någon dömer henne för det hon gör eller att det skulle vara fel på något sätt.

Hanna anser jag är någon slags hjältekaraktär, som inte skyr några medel för att nå sina mål. Det är en strävsam resa, många gånger har hon frågat chans och gjort slut, men hon fortsätter att kämpa och använda olika driftiga metoder (till exempel flörtande) för att lyckas. Precis som i de andra artiklarna kan jag inte finna någon direkt ond person. Det är inte många som är särskilt aktiva eller gör så många val. De kan tacka nej till att bli ihop eller så kan de göra slut, men det påverkar inte Hanna så väldigt mycket. Det är enbart Emil som tycks påverka Hanna rejält, men utgången dem emellan ger hon lika mycket sig själv skulden för.

“– Både han och jag har ganska hett temperament, så vi bråkar ofta.” (Danielsson, 2013, Kamratposten nr. 1, s. 10)

Det tydligaste budskapet tycker jag är att det är värt att chans. Det är värt att fortsätta och att fråga och det är inte hela världen. Genom att de berättar om hur Hanna fortsätter att kämpa och fråga och inte ge upp trots motgångar, berättar de också om att man borde våga agera såhär. Lite subtilt i början får vi höra Hanna berätta om att det i hennes skola är “(...) vanligare att killar frågar chans.” och detta gör också budskapet och lärdomen till något könsbundet. Även tjejer kan ta för sig och fråga chans! Även tjejer kan ta mod till sig och våga och göra det flera gånger om, trots att det inte hör till vanligheterna. Hanna sätts på samma nivå som killarna (trots att killar och tjejer skiljs åt just genom att det poängteras att det *oftast* är *killarna* som frågar chans). Hon är aktiv och tar plats, hon sitter till exempel inte bara och väntar på att en kille ska ta steget.

Hon kontrollerar på det sättet sitt eget liv och längre in under budskapsytan lär hon andra om att tjejer *kan* göra så. Om det till exempel på fler platser är så att det är mest killar som frågar chans så kan tjejerna i dessa miljöer lära sig att en annan väg är möjlig (genom att de läser texten). Självkänt borde ju även killar lära sig detta.

Hanna beskrivs som en *expert*, något som signalerar kunnighet och proffsighet. Hon är bra på det hon gör och värd att lyssna på.

Det jag anser är allra intressantast är de samhälleliga diskurser som *inte* får komma till uttryck i texten. Tjejen i texten, Hanna, är aktiv, en expert och får ta för sig. Hon är visserligen driven av känslor (särskilt när hon blir ihop med någon bara för att hämnas), något som traditionellt kopplas till kvinnor, men hon resonerar och agerar logiskt. Till exempel tycker hon att det är bättre att göra något själv “(...) i stället för att vänta på att den andra ska göra det.” (ibid.) Hon har knep för att ta reda på om den hon är intresserad av är intresserad tillbaka. Hon räknar ut hur hon ska ta reda på om det är lönt (logik!) och agerar därefter, det vill säga frågar chans.

Dessutom är det en kvinna som får lov att ta plats och ha många partners. Det är inte bara mannen som får “sprida sin säd”, kvinnan får också lov att ha många partners utan att det döms (till exempel genom att hon skulle bli drabbad av en olycka eller något hemskt som “straff”). Det finns egentligen inget sedelärande i den här berättelsen som säger att flickor *inte* ska få lov att fråga chans många gånger och bli ihop med många

olika personer. Tämligen obekymrad pratar Hanna om att det finns chanser att hon och Emil kommer att bli ihop igen.

Samtidigt anser jag att både en hetero- och en tvåsamhetsnorm kommer till uttryck i den här texten. Kvinnor ska vilja ha romantiska förhållanden med män och flickor med pojkar. I början talas det könsneutralt, till exempel genom ord som *den* hon är intresserad av i stället för han. Det går dock över till *honom*, *killar* och att berätta om *Emil*. De greppen blir en del i att berätta sagan om mannen och kvinnan som ett oundvikligt par, som pusselbitar som passar ihop (även om pusslandet inte alltid går smärtfritt...) Heterosexualiteten är det självklara. Genom att inte fortsätta med det könsneutrala språket så väljer författaren att berätta just denna historia. Visserligen är det såklart Hannas historia som berättas, men det går att välja att berätta den på olika sätt, med hjälp av olika diskurser.

En diskurs om tvåsamhetsnorm anser jag, som sagt, också kommer till uttryck i texten. Visserligen verkar Hanna inte vara tvåsam med samma person särskilt länge, hon byter partner, men samtidigt ger berättelsen sken av att den ultimata tvåsamheten, *mannen*, är hennes slutgiltiga mål. Det är Emil som rubbar hennes jämvikt av partnerbyten. Det är Emil som upprör känslor som ilska och avundsjuka i henne, och det är ändå Emil som hon drömmer om i det sista stycket. Det är han och, som jag tolkar det, den sanna kärleken som är det ultimata målet. Detta kan jämföras med vad Anja Hirdman fann i Veckorevyn 1965, där att finna den rätte, att finna *mannen* alltid var i fokus för kvinnorna. (Hirdman, 2001, s. 66) Allting, till och med arbetslivet, skulle koncentreras kring att få rätt man på kroken. Vad som uttrycks i Kamratpostens artikel är väl lite mer subtilt, men jag kan ändå se samma tendenser.

Berättelsen som journalisten framför i den här artikeln anser jag ändå handla om någon slags modern idealflicka som tar för sig och som bryter mot de traditionella konventioner och roller som tidigare tilldelats flickor (jämför Giddens reflexivitet, i det moderna samhället kan vi bryta mot de traditionella rollerna) (Gauntlett, 2008, s. 105) Hanna får lov att vara aktiv, ta för sig och vara en expert, det kan tyckas vara långt ifrån de tysta och försiktiga flickorna som många stereotypiska berättelser målar fram. Hon får i stället ta rollen som pojkarna får ibland annat Andræs avhandling *Rött eller grönt? Flicka blir kvinna och pojke blir man i B- Wahlströms ungdomsböcker 1914-*

1944 där de är äventyrliga och ska hitta sin plats, har makt och styrka. (Andræ, 2001, s. 244-243, 248) Även männen i Veckorevyn 1965, som Anja Hirdman fann var fulla av äventyr, spänning och tuffhet (Hirdman, 2001, s. 75-77), kan jämföras med Hanna som är minst sagt äventyrlig. Hon vill upptäcka och träffa nya människor, hon är tuff nog att fråga chans. Hon kan fungera som en slags förebild, en identitet som de unga flickorna kan använda sig av i sitt eget identitetsskapande. En normbrytare, en flicka som tar ett extra steg utanför sin zon i Yvonne Hirdmans (2001) genuskoreografi. Hon är en flicka som tar rollen som en pojke och som klarar sig fint, berättelsen avslutas i alla fall någorlunda hoppfullt och absolut inte olyckligt. Samtidigt så poängteras, som sagt, heterosexualiteten i detta narrativ. Kring sexualitet anser jag att rollerna är snäva och här fungerar den heterosexuella matrisen närmast som en tvångströja som inte går att ta sig ur.

Varför berättas den här historien? Kanske vill Kamratposten visa något annat än de traditionella rollerna. Kanske vill de koda in en annan bild än den av den traditionella flickan. På agendan anser jag att genusidentiteter finns i första nivån, och i andra nivån att det finns alternativa genusidentiteter att identifiera sig med. Därmed kan de ge möjlighet och alternativ för de flickor (och andra barn) som känner att den traditionella genusidentiteten inte passar för dem. Motsvarande historier om pojkar går kanske inte att hitta i just de här artiklarna, men om man ska bedöma av till exempel Hirdmans (2001) och Andræs (2001) resultat torde det finnas mängder av berättelser om aktiva och tuffa pojkar. Kamratposten bidrar här i stället med alternativa identiteter även för dem, till exempel genom osäkre Adrian, Pål som inte alls är särskilt äventyrlig eller Olle som väldigt tydligt inte känner sig som en av killarna. Hannas roll kan säkerligen också fungera som en motpol, och kan säkerligen avkodas som en inspiration för andra möjligheter än de som bjuds av traditionen även för pojkarna.

6 Tolkning

Vad anser då jag att jag kan dra för slutsatser av mina analyser av texterna? Det är en blandad bild och jag anser mig inte kunna ha ett exakt och tydligt svar på mina frågeställningar. Självklart ligger det också i metoden, som jag tidigare har diskuterat. Först återgår jag till mina frågeställningar:

- *Vilka berättelser om kärlek konstrueras i tidskriften Kamratposten 2013?*
- *Hur konstruerar de därigenom manligt, kvinnligt och genus i sina artiklar om kärlek?*

Det jag anser syns allra tydligast i artiklarna är fokuset på heterosexualitet och heterosexuella relationer. I Kamratpostens artiklar om kärlek är det vad Butler kallar den heterosexuella matrisen (Gauntlett, 2008) som härskar. Kanske allra tydligast är det genom att i princip alla artiklar handlar om heterosexualitet. Av totalt 12 stycken artiklar handlar bara en om en person som är homosexuell. Bisexualitet eller andra sexuella läggningar berörs inte alls i artiklarna (möjligtvis kan någon av intervjupersonerna vara bisexuell men det diskuteras inte). Å ena sidan kan jag tänka att det handlar om barnens berättelser och att journalisterna därför måste utgå ifrån, så att säga, ”vad de erbjuder”. Om det nu mest erbjuds berättelser om heterosexualitet så är det de berättelserna som kan framställas i tidningen. Å andra sidan så borde det gå att skriva om det på ett mer neutralt sätt. Kanske hade någon av artiklarna kunnat ha ett könsneutralt språkbruk? Där det inte tydligt framgår vilket kön deltagarna har? I artikeln om Hanna som frågar chans så går nästan halva artikeln utan att det berättas att det är killar hon frågar chans på, men i de andra djupanalyserade artiklarna ”avslöjas” det ganska fort vilka kön det handlar om. Självklart har detta en etisk aspekt, berättelserna kan ju inte förfalskas eller ändras på, men kanske kan ett könsneutralt språk ses som maskande på samma vis som att man ändrar namnet på intervjupersonen. Ämnet för artikeln behöver inte vara homosexualitet, bara att deltagaren i den möjligtvis hade kunnat vara homo- eller bisexuell hade kunnat ses som nog. Genom att Kamratposten berättar om sexualitet och kärlek med fokus på heterosexualitet, med det som den egentligen enda accepterade läggningen, bekräftar de också den heteronorm som finns i samhället. De bekräftar den heterosexuella matrisen och utför därigenom inget av det som Butler kallar genustrubbel (Gauntlett, 2008). Heteronormen bidrar i slutändan bland annat enligt radikalfeministiska teorier till ett förtryckande av kvinnan och en maktordning där mannen står högst. (Ljung, 2010, s. 229)

Men hur konstruerar Kamratposten killar och tjejer i texterna om kärlek under 2013? Som jag skrev tidigare handlar genus om hur människor blir män och kvinnor. (Hirdman, 2001, s. 11). Hur blir barn till flickor och pojkar i texterna? Konstruerar de en bild av hur flickor och pojkar ska vara och bete sig? Heteronormen anser jag vara stark i de analyserande artiklarna, kanske minst lika stark som i övriga samhället. Kamratposten av årgång 2013, anser jag, konstruerar alltså i sina texter om kärlek tjejer som sådana som gillar killar och killar som sådana som gillar tjejer, genom att i princip enbart berätta om dessa. I princip inga andra, alternativa identiteter presenteras. Barnen formas till flickor och pojkar genom att de ska bli intresserade av ”det motsatta könet”. Könet är i de analyserade artiklarna starkt kopplat till vad man blir intresserad av, i likhet med könsrollsbegreppet som enligt Hirdman (2001) är avhängande av det biologiska könet. (s. 13) Butlers heterosexuella matris, där en viss kropp leder till en viss identitet som leder till ett visst begär (Gauntlett, 2008, s. 148), återspeglas som sagt tydligt i dessa texter. Är man tjej blir man tilldelad rollen av att gilla killar. Zonerna i den så kallade genuskoreografin, som Yvonne Hirdman (2001) formulerar det (s. 54-55), sträcker sig inte särskilt tillåtande i frågan om sexualitet.

En annan tydlig bild jag ser är särskiljandet av killar och tjejer, det som med Yvonne Hirdmans ord kan formuleras som manlighetens andra regel: ”En man är inte en kvinna.” (ibid. s. 48) I flera av artiklarna så påpekas det finns tjejkompisar och killkompisar. Historien som berättas är om en tjejkompis och en killkompis som tillslut blir kära i varandra och blir ihop. I ett fall har en av barnen en bästa killkompis och en bästa tjejkompis. Tjejer och killar tycks därför inte kunna vara vänner på samma vis som samkönade barn kan vara. Det diskuteras också huruvida man kan umgås som vanliga kompisar när man är ihop, till exempel i artikeln om Ella och Hannes som först umgås som om inget är annorlunda men sen tvingas till att pussas av andra. I en annan av artiklarna, ”Jag blir generad”, blir tjejen i förhållandet helt plötsligt blyg inför sin pojkvän, någon som hon tidigare kunnat umgås med

Däremot så anser jag inte att texterna ger uttryck för särskilda genusstereotyper. Visserligen finns det stereotypa, aktiva fotbollskillar som Pål i ”Vill helst slippa bli kär” men det finns samtidigt känsligare killar som Adrian i ”Fick tips från en bok”. Det är både tjejer och killar som huvudpersoner och alla tillåts att reflektera över sina känslor. Tjejer tillåts att vara aktiva och ta plats, kanske allra tydligast i ”Jag frågar rakt ut”,

där huvudpersonen får lov att fråga chans på många utan att bli straffad. Även i texten om Adrian funderar han över att flickvännen kan mycket mer än honom och har mer erfarenhet.

“Maja hade redan varit ihop med någon och visste säkert mycket mer än han visste, tänkte han.”(Di Corsi, 2013, Kamratposten nr 18, s. 13)

Flickor tillåts att vara kunniga och kompetenta och pojkar tillåts vara osäkra, något som kan tyckas gå emot genusnormer och könsstereotyper. Detta skiljer sig till exempel från Det Marika Andræ (2001) fann i B. Wahlströms ungdomsböcker, där flickor skulle vara omhändertagande och pojkar skulle ha makt och äventyrlusta. (s. 243- 245.) Det skiljer sig också från både *Modig eller rar, vad sa far? : En studie om Kamratpostens framställning av flickors och pojkars fritid* (2010) och *Den präktiga flickan : Normreproduktion i Kamratposten med fokus på flickor*, som båda funnit att pojkar är mer aktiva (eller som i *Den präktiga flickan* att flickor är mer tillbakadragna). (Block och Johansson, 2010, s. 38) (Hoier, 2011, s. 45) I Kamratpostens texter om kärlek 2013 så ser jag att flickor får vara både aktiva och framåt. I artikeln ”Jag frågar rakt ut” skrivs det om ett par som bråkar och då säger flickan

” – Både han och jag har ganska hett temperament, vi bråkar ofta.” (Danielsson, 2013, Kamratposten nr 1, s. 10)

Inte bara sätts barnen på samma nivå, utan de tillåts att ta roller/ha egenskaper som traditionellt tillhört det andra könet. Jag skulle inte vilja gå så långt som att Kamratposten, i 2013 års texter om kärlek, ställer till med genustrubbel, som Judith Butler kallar det som hon menar kan bryta dagens system av genusnormer (Gauntlett, 2008, s. 151) Som sagt är ju den heterosexuella matrisen starkt normativ. Men, de bidrar i alla fall med alternativ till de normativa genusstereotyperna och kan därmed bidra till att omarbete samhällets värderingar och normer. Makrostrukturer inverkar med mikrostrukturer. Talas det mer om alternativa genusidentiteter torde har vi mer material att tillgå i det som Giddens kallar vårt reflexiva identitetsskapande. Ökat fokus på sexualitet i media gör till exempel det viktigare för våra identiteter, menar Giddens. (Gauntlett, 2008, s. 110) Ökat fokus i samhället på alternativa genusidentiteter och mer diskussion torde göra det desto viktigare för vårt identitetsskapande. Journalistiken kan därmed i slutändan påverka mycket viktiga delar av barnens liv, deras identitet. Återigen är det viktigt att påpeka att journalisterna i Kamratposten, de som skapar deras

utbud, också är en del av samhället och dess diskussioner och normer. De är påverkade av de strukturer som råder och kan inte vara helt neutrala och opartiska inför denna påverkan. Samtidigt som de kan framställa en alternativ bild och i slutändan påverka till förändring i de strukturer de själva ingår i, så måste man vara realistisk och inse att även de avkodar budskap från andra aktörer och genom dessa kodar in egna budskap.

Men är texterna uttryck för genuskontraktet? Jag anser att det är både och. Som sagt så bygger i princip alla artiklar på den heterosexuella kärleken och den blir den normativa bilden av hur kärlek ska se ut. Detta stämmer till vis del med Hirdmans genuskontrakt, som innebär att män och kvinnor är tillsammans med olika uppgifter och skyldigheter. (Hirdman, 2001, s. 85, 88) Några av artiklarna ger bilden av att män/pojkar och kvinnor/flickor är olika, men hör ihop och kompletterar varandra. Ett slags kontrakt, där var och en bidrar med vad de ska bidra med. Genuskontraktet handlar som sagt inte bara om att män ska vara överordnade kvinnor, utan även om vilka områden där män respektive kvinnor får röra sig. (Hirdman, 2001, s. 54) Kanske kan Kamratposten ses som en tidig invagning i genuskontraktets trygga famn? Hör man redan från barndomen att män och kvinnor ska vara tillsammans (i romantisk kärlek) så finns det en risk att man tror att det är den enda möjligheten. Är man till exempel homosexuell, är man inte en vanlig kille som de andra.

Jag hittar dock inte en så tydlig maktaspekt mellan killar och tjejer i Kamratpostens texter om kärlek 2013. Killarna är inte självklart överordnade tjejerna och är inte de som ska "försörja" dem medan kvinnorna ska arbeta med sin kropp. I genuskontraktet finns en tydlig uppdelning, där det är männen som har mer makt än kvinnorna och där kvinnorna är underlägsna. (Hirdman, 2001) Vissa radikalfeministiska teorier säger att sexualiteten och sexuellt våld är ett uttryck för mäns överordning mot kvinnor (Ljung, 2010, s. 228). Jag anser inte att jag har belägg för att säga att Kamratpostens artiklar ger uttryck för detta. Visserligen så skiljer de på killar och tjejer – de är olika – men jag tycker inte att ett kön framställs varken bättre eller sämre än något annat. Inget särskilt maktförhållande. Kanske kan man tänka att Kamratpostens journalister har reflekterat över detta, att framställa barnen utifrån deras personlighet och inte genom att ge dem stereotypa egenskaper? Det är egentligen enbart i texten om Olle som sådana egenskaper eller skillnader kommer fram, genom att han får berätta hur "de andra killarna" är.

Hur ser berättelsen om kärlek ut? Många av historierna kretsar kring skolan och de som blir kära i varandra har nästan alltid träffats i skolmiljöer. Barnens kärlek är alltså någonting som sker främst i skolan. Berättelserna berättas ofta från ett perspektiv där kärlekshistorierna har gått över, och där huvudpersonen inte verkar allt för ledsen. Kanske vill de poängtera att kärleken, i alla fall i unga år, ofta tar slut och att detta inte är en katastrof? Det är i alla fall ingen romantisk bild av evig kärlek a lá romantiska böcker som målas upp.

Samtidigt så anser jag att det är en genomgående allvarlig känsla. Med vuxna ögon kan kärlekshistorierna i Kamratposten verka små och obetydliga. Kamratpostens journalister verkar dock ta barn kärlek på allvar genom att låta de själva berätta och sätta ord på vad de känner. Anja Hirdman (2001) menar att tidningar anpassar till tilltal till sin tänkta publik, och ibland blir sin publik. Som tidigare skrivet blir till exempel Veckorevyn, enligt Hirdman (2001), kvinnan som pratar med kvinnorna. (s. 19) På liknande vis tänker jag att Kamratposten tar rollen av sin publik, de pratar med barnen på deras nivå och från deras synvinkel. Det är ingen vuxen som lägger sig i och berättar att ”detta minsann inte är viktigt.” Här anpassas det inte efter publikens kön men efter åldern. Samtidigt kan Kamratposten ändå tolkas som en närvarande vuxen, en aktör som berättar om situationer från livet som kan ställa till problem och som kan lösas på olika vis. Journalistiken tar rollen av publiken, en kompis, och rollen av en vuxen som kan stötta, berätta och förklara.

Den berättelse som Kamratpostens journalister 2013 berättar om kärlek handlar, det budskap som de kodar, handlar då om starka känslor som flickor och pojkar har för varandra, i skolmiljöer, och där det, trots dessa starka känslor, inte alltid håller för evigt. Det kan vara svårt ibland, till exempel när man inte blir kär eller när man behöver hjälp, men det är saker som man oftast kan kämpa sig igenom (precis som en hjälte i en saga). Tjejer och killar är olika karaktärer i dessa berättelser, som är åtskiljda men som inte har knivskarpa, olika roller alá traditionella könsstereotyper.

Självklart är det viktigt att koppla detta till teorier om journalistik, så som agendasetting. Utan teorier om mediers påverkan spelas det knappast någon roll vad och hur man skriver om olika ämnen. Om Kamratposten sätter agendan, både i första och

andra nivån, och därmed ger barnen som läser tidningen sätt att tänka om kärlek, kan det säkerligen påverka dem. Giddens, enligt Gauntlett (2008), menar att makrostrukturer, till exempel medier och journalistik, påverkar hur man agerar i mikrostrukturer, till exempel identitetsbyggandet, (s. 106). Mediernas agenda borde därmed ha påverkan i identitetsskapandet.

Utifrån min analys borde Kamratpostens berättelser om kärlek under 2013 bidra till att forma barnen bort från könsstereotyper på vissa områden, till exempel genom att låta flickor vara aktiva och pojkar känsliga, samtidigt som de formar dem i mer stereotypiska ramar när det kommer till sexuell läggning. För som jag skrev innan: om vi med hjälp av medier kan forma vår identitet kan man anta att även Kamratposten kan forma sina läsares identitet. Makrostrukturerna samverkar med mikrostrukturerna. Till skillnad från vad Anja Hirdman (2001) fann i sin studie *Tilltalande bilder*, (s. 79) så vill jag inte säga att Kamratpostens texter om kärlek 2013 upprätthåller en könsmaktordning där pojkarna har mer makt än flickorna. Även flickorna kan ta makten och är aktiva. Däremot verkar det råda en maktordning där heterosexualitet är den rådande normen, och där flickor och pojkar är likvärdiga, men olika. Även de studier som Maria Jacobsson (2005) hänvisar till i *Young people and gendered media messages* är intressanta att ta i beaktande ur en påverkansaspekt. Även om hon menar att sådana studier inte gett något tydligt resultat så indikerar flera av de studier hon refererar till att mediekonsumtion och deras användning av traditionella bilder kan påverka barn. (Jacobsson, 2005, s. 33-34) Kanske kan Kamratpostens ”otraditionella” framställning av genus, i deras texter om kärlek 2013, göra att barn till större grad vågar bryta mot de mönster som samhället, makrostrukturerna och traditionen målar upp för dem.

Det är dock viktigt att påpeka att texterna om kärlek bara är en del av Kamratpostens totala utbud, och Kamratposten bara är en del av det utbud av medieprodukter som barn tar del av. Barn kan ta intryck från många olika håll, inte minst från de otaliga antal tv-kanaler som många har eller via internet som ger en närmast obegränsad tillgång till material. Trots detta är Kamratposten en del av det journalistiska utbudet som kan ge en balanserad bild av genusidentiteter. 50 000 exemplar, där varje exemplar säkerligen läses av flera individer, har en möjlighet att nå många unga och presentera sin bild av kärlek och genus för dem. Även om den heterosexuella matrisen är den härskande i Kamratpostens texter om kärlek 2013 är de betydligt mer öppna och fria angående

genusidentiteter än många andra medier, till exempel Disney eller andra barntidningar som riktar sig tydligt till ett kön.

7 Förslag på vidare forskning

Jag anser att de slutsatser jag dragit av min analys är intressanta och säger en del om vad det är för budskap om kärlek och om genus som Kamratposten kodar in. Däremot är det intressant att inte bara stanna där. Vad händer med det budskap som Kamratposten sänder ut? Hur påverkar det läsarna, som säkerligen befinner sig i en osäker och påverkbar period av sitt liv? Som Stuart Hall formulerar det så avkodar de budskapet. Detta, kan man tänka, kan de sedan använda för att forma sina identiteter.

Därför föreslår jag att vidare forskning kan undersöka hur Kamratpostens texter om kärlek verkligen påverkar ungas tankar om sin identitet, sin sexualitet och sin syn på kärlek. Detta hade till exempel kunnat genomföras genom kvalitativa intervjuer med Kamratpostens läsare, om hur de använder tidningens texter i sitt identitetsbyggande. Det är lätt att analysera fram ett budskap i artiklarna men det är vettigt att som forskare fråga sig om detta budskap verkligen *betyder* någonting.

Referenser

Tryckta källor:

- Andrä, M. (2001). *Rött eller grönt? : flicka blir kvinna och pojke blir man i B. Wahlströms ungdomsböcker 1914-1944 / Marika Andrä*. Stockholm : B. Wahlström, 2001 ; (Falun : AIT Falun AB).
- Denscombe, M. (2009). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. (2. Uppl.) Lund: Studentlitteratur, 2009
- Gauntlett, D. (2008). *Media, gender and identity : an introduction / David Gauntlett*. London : Routledge, 2008.
- Hirdman, A. (2006). *Tilltalande bilder : genus, sexualitet och publiksyn i Veckorevyn och Fib aktuellt / Anja Hirdman*. Stockholm : Atlas, 2006 (Estland).
- Hirdman, Y. (2001). *Genus : om det stabila föränderliga former / Yvonne Hirdman*. Malmö : Liber, 2001 (Lund : Wallin & Dalholm).
- Jacobson, M. (2005). *Young people and gendered media messages / Maria Jacobson*. Göteborg : International Clearinghouse on Children, Youth and Media : Nordic Information Centre for Media and Communication Research (NORDICOM), 2005 (Kungälv : Grafikerna Livréna).
- Johansson, A. (2005). *Narrativ teori och metod : med livsberättelsen i fokus / Anna Johansson*. Lund : Studentlitteratur, 2005 (Lund : Studentlitteratur).
- Ljung, M. (2010). Feministisk teori.
I P. Månson (Red.), *Moderna samhällsteorier : traditioner, riktningar, teoretiker / Per Månson (red.)*. Stockholm : Norstedt, 2010 (Finland).
- Robertson, A. (2012). Narrativanalys.
I G. Bergström, & K. Boréus. (Red.), *Textens mening och makt : metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys / Göran Bergström, Kristina Boréus (red.)*
Lund : Studentlitteratur, 2012 (Spanien).
- Thornham, S. (2000). *Feminist theory and cultural studies : stories of unsettled relations / Sue Thornham*. London : Arnold, 2000.
- Wahl-Jorgensen, K., & Hanitzsch, T. (2009). *The handbook of journalism studies / edited by Karin Wahl-Jorgensen, Thomas Hanitzsch*. New York : Routledge, 2009.
1
- Zoonen, L. v. (1994). *Feminist media studies / Liesbet van Zoonen*. London : Sage, 1994.

Källor på internet:

Block, F. och Johansson, J. (2010). *Modig eller rar, vad sa far?: En studie om Kamratpostens framställning av flickor och pojkars fritid*. (Kandidatuppsats). Kalmar: Institutionen för samhällsvetenskaper, Linnéuniversitetet. Tillgänglig: <http://lnu.diva-portal.org/smash/get/diva2:321408/FULLTEXT01.pdf>

Bonniers tidskrifter. (2014) *Om oss*. Hämtad 2014-12-29, från <http://www.bonniertidskrifter.se/Om-oss/Om-oss/#Verksamhet>

Gruvö, J. (2014). Bonnier tidskrifter. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2014-12-29. Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/bonnier-tidskrifter>

Hirdman, Y. Manns, U. (2014). Genus. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2014-12-29. Tillgänglig: www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/genus

Hoier, A. (2011). *Den präktiga flickan: Normreproduktion i Kamratposten med fokus på flickor*. (Masterst uppsats). Stockholm: Institutionen för pedagogik och didaktik, Stockholms Universitet. Tillgänglig: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:606599/FULLTEXT01.pdf>

Kamratposten. (2014). *Om KP*. Hämtad 2014-12-29, från <http://kpwebben.se/Om-KP/Om-KP>

Kamratposten. (2014) *Sagan om KP*. Hämtad 2014-12-29, från <http://kpwebben.se/Pages/Berattelsen-om-KP/>

Magnusson, M och Tranlöv, M.. (2014). *En kompis i brevlådan En kvantitativ studie om flickor och pojkar i Kamratposten under 1993 och 2013* (Kandidatuppsats). Göteborg: Institutionen för journalistik, medier och kommunikation, Göteborgs Universitet. Tillgänglig: https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/36792/1/gupea_2077_36792_1.pdf

Nationalencyklopedin [NE]. (2014). *Deus ex machina*. Hämtad 2014-12-29. Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/deus-ex-machina>

Persson, S. Sundin, S. (2014). Bonniers AB. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2014-12-29. Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/bonnier-ab>

Tidningskungen. (2014) *Barn och ungdom*. Hämtad 2014-12-29, från http://www.tidningskungen.se/barn-och-ungdom#1pl_c=1

Vetenskapsrådet. (2011). *God forsknings sed*. Stockholm: Vetenskapsrådet

Tidningsartiklar från KP:

Auer, J. (2013). "Vill helst slippa bli kär". *Kamratposten*, nr 12, s. 13.

Danielsson, M. (2013) "Jag frågar rakt ut". *Kamratposten*, nr 1, s. 10.

Di Corsi, J. (2013). "Bäst att pussas hemma". *Kamratposten*, nr 18, s. 12.

Di Corsi, J. (2013). "Fick tips från en bok". *Kamratposten*, nr 18, s. 13.

Lindell, E. (2013). "Jag vill vara nära honom". *Kamratposten*, nr 4, s. 10-11.

Bilagor

Bilaga A Exempel på analyschema

"Det är omöjligt."

Märta är 12 år och kär i sin lärare, David, som är 11 år äldre än henne. En dag på en lektion så blev hon kär i honom. Det pirrade i magen och efteråt förstod hon vad det var. Hon förstod dock också att de inte kunde bli ihop.

"Om han var kär i mig tillbaka så skulle det ändå vara omöjligt. Han är så mycket äldre." säger Märta. (Kamratposten, 2013, nr 4, s. 12)

Märta vill ha lärarens uppmärksamhet och ställer sig på hans sida när någon i klassen bråkar. Märta's känslor har dock minskar och hon tror att det beror på att hon aldrig tänkt att det verkligen var möjligt för dem att bli ihop.

"Det är bättre att vara kär i någon man inte kan få än att aldrig vara kär." säger hon. (Ibid. s. 12)

Beståndsdelar:

Var? I skolan.

Vad är det för situation? En tydlig skolsituation. Märta är elev och Daniel är lärare, hennes umgänge finns i skolan.

Vilka är deltagarna? Märta. Läraren Daniel. Märta's kompisar. "De andra i klassen."

Vad är den komplicerade handlingen och vad rubbade denna jämvikt? Märta var Daniels elev. En dag så kittlade det i magen när han skulle hjälpa henne i skolan, hon visste att hon var kär och jämvikten var rubbad.

Vad hände tillslut? Hon accepterade att det inte kunde bli de två och känslorna började svalna.

Hur återför berättaren oss till nutiden? "På senaste tiden har Märta börjat märka att pirret inte kommer lika ofta längre."